Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Karkêren hemû
welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Sosyalizme açılan
ileri demokratik halk devrimi
için savaş!

Yıl:10, Sayı:250
16 Ocak 1984

B klenen günl r işçi sınıfının ellerindedir

Cemile Çakmak

Türkiye'de "devrim" sözü bile hafif kalıyor, "Özal'ın ihtilalci ruhu" durmak bilmiyor! (*Milliyet*. 7.1.1984)

Özal'ın yeni paketi böyle sunuluyor. Gerçekte yapılan, burjuvazi açısından birkaç yenilikten ve zaten işlemekte olan bazı süreçlerin resmileştirilmesinden öteye birşey değildir. Kaçakçılık yerine yasal işlemler. İşleyişte burjuvazi açısından bazı bürokratik engellerin kaldırılması. Serbest rekabet havası verilen ama öncekinden yalnızca biçim olarak farklı korumacılık. Tüm özelliği kısa sürede çok karar alma olan bu paketin "devrim" diye sunulması boşuna değildir. Geniş halk yığınları arasında hızla yayılan köklü bir değişiklik istemine, yani devrim özlemine burjuvazi böyle koca bir demagojiyle karşılık veriyor. Daha doğrusu vermeye çabalıyor.

Paket halka hiçbir şey getirmiyor. Bir yandan petrol, tekel maddeleri, elektrik ve gübreye zam getirilirken, radyo televizyon ruhsatları bindirilirken, üniversite harçları uygulanmaya konurken, öte yandan küçük vergi oynamalarıyla göz boyanmak isteniyor. Bunun yanısıra halkın elinde ne para, altın, döviz varsa hepsini finans kapitalin hizmetine sunma yolları döşeniyor.

Bürokrasiye karşı savaş adı altında memurlar işlerinden oluyorlar, zorunlu transferlerle yeniden alt basamaklardan başlamak durumunda bırakılıyorlar, ilerici aydınlar işten atılıyorlar.

Bu arada, çeşitli gaflardan sonra, yerel seçimlerin tarihi 25 Mart olarak saptandı. Özal, kendi yasalarına ters görüşler belirtti. O denli büyük bir gaf yaptı ki, Özal'a ters görüşü savunan Nazlı Ilıcak, hemen durumu kurtarma çabalarına girişti. Genel olarak burjuva yazarlar, farklı farklı biçimlerde ama özde hep yapıcı tutumlarını sürdürüyorlar.

Burjuva yazarlar, ortada "devrim" varmış izlenimini yaratmaya çalıştıkları bir sırada, çok "demokrat" görünmeye çabalıyorlar, ama doğaları gereği, hiçbir konuda da demokrat bir tutum alamadılar.

Bir af gevelemesidir dolaşıyor ortalıkta. Çok cesur Özal bile, affa henüz kesin karşı çıkamadı. Herkes aftan konuşuyor ama konu sürekli, namusunu korumak için adam öldürenlerle, döviz serbestisi çıkmadan bilmem kaç gün önce döviz kaçakçılığından yakalananlar çerçevesine kaydırılıyor.

Yine de aftan konuşmadan edemiyorlar. Çünkü bir kez cezaevlerinde direniş yeniden yükselmektedir. Önce Çanakkale'den bu yönde haberler çıktı, şimdi de öğrenildi ki Mamak'ta tüm devrimciler yine başkaldırmışlardır. İkincisi, bu başkaldırı artık yalnızca cezaevi duvarlarını aşmakla kalmıyor, dışarıda eylemlere neden oluyor. Halk devrimcilerin zindanlara doldurulmasını hiçbir zaman kabullenmediği gibi, şimdi bunun hesabını sormaya doğru bir gidiş vardır.

Yine bunun gibi, Barış Derneği yöneticilerine alınan tavır, gerek demokrat hukukçular arasında, gerekse halk arasında geniş tepki uyandırdı. Barışı savundukları için yıllarca hapse çarptırılan bu kişilere, temyiz hakkı tanınmadığı gibi Mahmut Dikerdem'i hapishaneden çıkarıp, hastahaneye hapsettiler. Hastalığı gereği isterse yurt dışında tedavisi gereken Dikerdem'in hâlâ tutulması barbarlık örneğidir.

Durum böyleyken, "demokratlık" oynayan köşe yazarlarından ses yok! M. Barlas, ürküp konuya bir ucundan üstü kapalı değinirken, Tahsin Öztin kendi köşeciğinde, "Bir başka canavarlaştık" diye yazılar yazıp, utanmadan insanlığa sitem ediyor. (*Hürriyet*, 4.1.1984) Pes doğrusu! Bırakalım demokratlığın oyununu, bırakalım Barış Derneği davasını, Dikerdem'in durumu karşısında susmak insanlığa sığıyor mu? Üstelik bu eski diplomat, diplomatlık zamanında, kuşkusuz çoğunuzun kişisel tanıdığıdır. Kuşkusuz o zamanlar, "hürmetler beyefendi" diye en kibar selamlarınızı veriyordunuz. Demokratlığınızdan vaz geçtik, nerede kaldı insanlığınız?

İnsanlık değil, siz burjuvazi canavarlaştınız. Akıl almaz bir sömürüden, iğrenç değer yargılarınıza kadar her yöntemle topluma, geleceğimize canavarca saldırıyorsunuz. Toplumda intiharlar, cinayetler, ahlaksızlıklar, hastalıklar hepsi sizin yüzünüzden aldı yürüdü. İşçi sınıfına, emekçilere genel saldırınızın yanısıra, özel olarak kadın emekçinin onuruyla oynuyorsunuz, sonra da onun başına gelenleri gazetelerinize manşet yapıyorsunuz. Gençliğimizin bugününü kararttığınız yetmiyormuş gibi geleceğine el attınız.

Bu saldırılarınız yanıtsız kalmayacaktır. Türkiye işçi sınıfı güç topluyor, silkiniyor, hazırlanıyor. Ondan tüm topluma devrimci enerji yayılıyor. Bütün yemişler onun dallarındadır, güzel günler, haklı günler, gündüzleri sömürülmeyen, geceleri aç yatılmayan büyük günler onun ellerindedir. Ve onun elleri boynunuzdadır.

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM ■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound, Almanya'da 50DM ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İçindekiler

250. sayımızda işçi muhabirlere sesleniyoruz

İşçiler, yoldaşlar!

Bu, *İşçinin Sesi*'nin 250. sayısıdır. Yayın yaşamında epey yol katettik.

Ayrıca *İşçinin Sesi*'nin 10. yıldönümü yaklaşıyor. Sınıf savaşımında epey de yıl katettik.

Çağımızın önemli bir dönemecinde yaşıyoruz ve üstelik Türkiye gibi bir ülkenin komünistleriyiz. Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye öyle bir çelişkiler yumağı ki, işçi sınıfı daha toplumda ağırlık kazanır kazanmaz tarihsel misyonunu yerine getirmek acil görev olarak onun önüne çıktı. Yaşam çok yoğun ve öğretici geçti.

Böyle bir ülkede, böyle misyon yüklü bir işçi sınıfından güç ve yoğun yaşamdan zengin ders alarak çıkan 250 sayı, geçen 10 yıl, rakamların ötesinde bir anlam taşıyor. Nitekim, daha 10 yaşında *İşçinin Sesi*, yine dönem değişiyor dediğimiz şu sıralarda, belki de sonu devrime varacak bir sürecin ağır ama onurlu sorumluluğuyla karşı karşıyadır.

250. sayıyı kutladığımız, 10.yılı kutlamaya hazırlandığımız ve büyük görevlerle karşı karşıya olduğumuz şu sırada ileri işçilere, okuyuculara, yoldaşlara sesleniyoruz: Bizim muhabirlerimiz sizlersiniz.

İşçi muhabirler!

1. Gazeteye daha çok somut haber gönderin. Karşılaştığınız olayları, toplumun her kesiminde olanları bize anlatın.

2. Haberi verirken, kim, nerede, ne zaman, neden gibi soruları yanıtsız bırakmayın, haberin kaynağını belirtmeyi unutmayın.

3. Haber gönderirken işe yarar mı diye düşünmeyin. Basılmayabilir ama işe yarayacağı kesindir.

4. Anlatacağınız olayları olabildiğince yorumunuzdan ayrı tutun, yorumunuzu ayrıca katın.

5. Haberlerinizi fotoğrafıyla birlikte göndermeye çalışın, fotoğrafı siyah beyaz filmle çekin. Ayrıca çizim ve karikatür de gönderin.

6. Cümleleriniz kısa, diliniz duru, polemiklerinizin içi dolu olsun.

7. Koşullar elveriyorsa, satır aralarında, sayfa kenarlarında geniş boşluk bırakarak yazmanız büyük kolaylık sağlar.

8. "Ben yazı yazamam" görüşü, eğitim düzeyiniz ne olursa olsun yazmamanın haklı bir gerekçesi sayılamaz. *İşçinin Sesi*'ne yazmanın nedeni yazar olmak değil söyleyecek sözü olmaktır. Anlatacak olayınız, duyuracak fikriniz var, öyleyse yazacaksınız.

İşçinin Sesi, partisiyle, okuyucusuyla çok yakından bağlı bir gazetedir. Gerçekten merkez olabilmiş bir yayın organıdır. Fikir, gönül ve elbirliğiyle 11. yılında *İşçinin Sesi*'ni daha da yükseltmek için ileri!

Abone kampanyasından

İşçinin Sesi'ne abone kampanyası, tüm yoldaş ve sempatizanlarca coşkuyla karşılandı. Kampanyanın açıklanmasıyla birlikte, konuyu değerlendiren yoldaşlar, kampanya süresince %100'lük abone hedefini benimseyip çalışmalara başladılar.

Kampanya süresince hedefimiz şöyle:

244. sayı *İşçinin Sesi*'nde Yürükoğlu yoldaşın belirlediği ve bölgemiz çalışmalarında bizim saptadığımız aynı doğrultudaki eksiklerimizin üzerine gidilmesi. Kampanya çalışmalarını eksikleri giderme amacına bağlamak ve önümüzdeki dönem çalışmalara ivme kazandırmak.

Merkez organımızın ve öteki yayınlarımızın daha yaygın dağıtımını sağlamak.

Avusturalya'da 17 Aralık günü başlatılan kampanyamız, ilk hafta içinde hedefin %30'una ulaşmıştır. Abone yapma temelinde kurulan yığın bağı ise %40'ı aşmıştır.

Saptanan hedefleri ön plana çıkaran kampanya çalışmaları başarıyla sürmektedir.

Yoldaşça selamlar,

B. Can, Sydney

* * *

Sizlere üç abone fişi gönderiyorum. Paraları alınmıştır. 245. sayıdan itibaren de kendilerine gazete elden verilmektedir.

Ne yazık ki şimdilik isteklerinize uygun bir rapor gönderemiyorum. Ancak bir döküm yapıp toptan bilgi göndereceğim.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

İsveç

* * *

Biz bölgemizde ilk etapta 30 abone hedefi koyduk. Teknik açıdan iyi olur düşüncesiyle aboneleri 1 Ocak 1984'ten itibaren başlatmak istiyoruz.

Abone tutarlarını yukarıda yazılı tarihten itibaren posta havalesi ile göndereceğiz. Şu ana kadar 9 abone yaptık.

Yeni bilgi ve önerilerinizi bekler, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Mannheim-İşçinin Sesi

HABERLER

ABD'nin savaş kışkırtıcılığı protesto edildi

7 Ocak 1984 Cumartesi günü Liberation örgütünün düzenlediği "ABD dünya barışı ile kumar oynuyor" konulu bir konferansa TDHSK da katıldı. Masa açarak yayınlarını sattı.

Konferansta dünyanın çeşitli bölgelerinden çeşitli konuşmacılar söz aldılar. Ortadoğu konusu görüşülürken söz alan TDHSK temsilcisi, Türkiye'de iki önemli anlaşmanın imzalandığını, birincisinin F-16 savaş uçağının alınışına, ikincisinin ise Türkiye'nin Lübnan'daki Amerikan birliklerine üs sağlamasına ilişkin olduğunu anlattı. Türkiye'nin savaşa hazırlandığını, ülkesinde barış derneği yöneticilerini cezalandıran bir ülke için bunun hiç de şaşırtıcı olmadığını belirtti. Kuzey Kıbrıs'ta "bağımsızlık" ilanının, 715 milyon dolarlık Amerikan yardımının (200 milyon doları F-16'ların alımında kullanılmak koşuluyla) ve Türkiye'nin Lübnan'daki Amerikan birliklerine hava üssü sağlamasının, tek bir planın çeşitli yönleri olduğunu ve bu planın son aylarda Türkiye'nin faşist generalleri ve Reagan hükümeti eliyle yaşama geçirildiğini anlattı.

TDHSK sözcüsü Türkiye'nin yayılmacı siyasetini çok daha fazla sergilemek gerektiğini, çünkü bu siyasetin tüm komşu halklar için tehlike oluşturduğunu belirtti. Konferansın bu yönde olumlu adımlar atacağına inandığını belirterek sözlerini bitirdi.

Konferansın öğleden sonraki bölümünde çalışma gurupları oluşturuldu. Bu guruplarda yapılan tartışmalarda da Türkiye'nin yayılmacı siyaseti anlatıldı. Bölgede emperyalizme karşı savaşılırken, iç düşmanın gözden kaçırılmaması gerektiği, emperyalizmin planlarını, işbirlikçi hükümetler sayesinde yaşama geçirebildiği belirtildi.

Toplantının son konuşmasını yapan İşçi Partisi milletvekili Jeremy Corbyn, Grenada'da gördüklerini anlattı. Türkiye'nin F-16'ları hem Sovyetler Birliği'ne karşı kullanabileceğini, hem de büyük bir olasılıkla Kürt halkına karşı kullanmaya hazırlandığını belirtti.

Britanya-Vietnam Dostluk Derneği'nin toplantısı

Britanya-Vietnam Dostluk Derneği'nin Kamboçya'da Pol Pot rejiminin devrilmesinin 5. yıldönümü nedeniyle 6 Ocak 1984 Cuma günü, düzenlediği toplantıya İTİB ve TDHSK da davet edildi. Toplantıda Vietnam Büyükelçisi ve Laos Maslahatgüzarı birer konuşma yaparak, Kamboçya halkının Pol Pot rejiminin devrilmesinden bu yana olan gelişmesini, Vietnam askerlerinin katkılarını anlattılar.

OXFAM (dünyanın çeşitli yerlerinde açlık ve yoksulluk içindeki insanlara yardım eden bir örgüt) temsilcisi ilk kez Kamboçya'ya tonlarca süt vb. yardımla gittikleri zaman karşılaştıkları durumu dile getirdi. Havaalanında hiçbir kontrolun olmadığını, insanların şehirleri terketmiş olduğunu, yük boşaltmak için vinç, rampa vb. bile bulamadıklarını anlattı. Toplu mezarları anlattı, 5 yıl içindeki büyük değişikliklere değindi.

Daha sonra söz alan Avrupa Parlamentosu milletvekili Alf Lomas dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı sorunların olduğunu, ancak bunların ortak özellikler taşıdığını, bu sorunların altında uluslararası sermayenin yattığını anlattı. Alf Lomas konuşması sırasında İTİB ve TDHSK temsilcilerini göstererek, "Türkiyeli yoldaşlarımız da aramızda, bu toplantıda onları aramızda görmek çok sevindiricidir" dedi.

Slayt gösterisi ile devam eden toplantıya Nikaragua, Küba, SSCB, Macaristan, Polonya, Moğolistan, Alman Demokratik Cumhuriyeti elçilikleri temsilcileri de katıldılar.

İspanya ve Portekiz komünist partilerinin kongreleri yapıldı.

İki k ngr

Geçtiğimiz aralık ayında Portekiz ve İspanya komünist partilerinin kongreleri yapıldı. İyice sağa kayan İspanya Komünist Partisi (İKP) ile daha sol, daha militanca bir çizgi izlemeye çalışan Portekiz Komünist Partisi'nin (PKP) kongreleri nedeniyle basında, iki partinin durumunu karşılaştırmaya olanak sağlayan ilginç veriler çıktı.

PKP'nin 1976'da 115 bin üyesi vardı. Bu sayı 1983'te 200 bine ulaştı. İKP'nin üye sayısı ise son altı yılda 240 binden 80 bine düştü. PKP oylarını %9'dan %17'e yükseltti. İKP'nin oyları ise %11'den %4'e geriledi.

İKP kongresinde eski genel sekreter Santiago Carillo ile yeni genel sekreter Gerardo İglesias çekiştiler. Ne gariptir ki, İKP'nin bugünkü düşkünlüğünü Yüro-komünist çizgisiyle hazırlayan Carillo bu kongrede sol kanadın (!) sözcülüğünü yaptı. Bugünkü İglesias ekibi, Carillo'nun ektiği oportünist tohumlardan büyümüştür. Yeni yetişenler o kadar sağa savruldular ki Carillo solda kaldı.

Yıllardır İKP'nin sağa kaymasıyla, halk İKP ile Başbakan Felipe Gonzales'in sosyaldemokrasisi arasında bir ayrım göremez oldu. Arada bir ayrım kalmayınca doğal olarak oylar daha güçlüye, daha çoğa doğru aktı.

Portekiz'de ise farklı bir durum var. PKP, iyi kötü kendi siyasetini Portekiz'deki Sosyalist Parti'den ve Avrupa'nın bazı azılı Yüro-komünist partilerinden ayırdı. Bu tutum oylarının yükselmesinde etkili oldu.

PKP Genel Sekreteri Alvaro Cunhal, bu olguyu kongrede de vurguladı ve, sosyalistlerin etkinliğindeki hükümeti "faşistlerle omuz omuza yürümekle" suçladı.

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

FKBDC ve devrimci görev

Dev-Yol ve PKK'nın girişimleriyle *Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi*'nin (FKBDC) kurulmasının hemen ardından *Türkiye Komünist Partisi (İşçinin Sesi)*, yetkili kurullarının oybirliğiyle aldığı bir kararla bu cepheye katıldı.

Partimiz, cephe platformunda katılmadığı çok yer olmasına karşın bunları "münazara" gereci yapmadı. Faşist cuntaya karşı ciddi bir çekim merkezi yaratmanın günün temel sorunu olduğu, birlik hareketi geliştikçe yanılgıların eylem içinde ayıklanabileceği görüşünden hareket etti.

FKBDC daha ilk adımlarını atarken çeşitli zorluklarla karşı karşıya kaldı, ki bu da ancak doğaldı. Bu zorlukların en önemlileri bizce şunlardı:

1. Cepheye katılan güçler arasında nesnel ve öznel nedenlerden, yer yer haklı ve haksız nedenlerden kaynaklanan bir güven sıkıntısı vardı.

2. Cepheye katılan güçlerin değişik bölgelerdeki kolları arasında cepheye ve cephedeki öteki güçlere karşı tutumlarında farklılıklar vardı.

3. Hegemonya fikrini dayatmacılıkla karıştıran tutumlar hem küçük, hem büyük örgütler arasında sürüyordu.

4. Cephenin kuruluş belgelerinde ağırlıkla yer alan, bizim de katılmamızın temel nedeni olan, *devrim için cephe* anlayışı ve bu anlayışın uzantısı devrimci-reformcu çizgisinin çekilişi günlük tutumlarda kararlı biçimde yaşama geçirilemiyordu.

5. Cephe, devrimci kesimin bazı önemli hareketlerini içinde toplayamamıştı.

Böyle zorluklar vardı ve bir dereceye dek kaçınılmazdı. Geçmişimiz böyle deneyler taşımıyordu.

Yine de FKBDC özellikle ilk başlarda yararlı eylemler yaptı, önemli bir çekim odağı oldu.

FKBDC'ye karşı partimizin tutumu nasıl oldu? Bunu da 1.5 yıl önce söylediklerimizden okuyalım:

"FKBDC'ye katılma kararı alındığı anda TKP EK Üst Bürosu tüm parti örgütlerine şu direktifi yolladı: Uyumlu çalışılacak, hırçın-dayatmacı tutumlardan kaçınılacak, 'hegemonya' adına fırsatçı davranılmayacak, kısa erimli çıkarlar peşinde gidilmeyecek. Birlikte savaş yürüttüğümüz yandaşlarımıza güven vereceğiz. Sözünde duran, ciddi, birleştirici (çok önemlidir, Türkiye devrimci hareketinde üç kişiyi biraraya oturtmak bile bazan güç oluyor), mutlaka birleştirici bir hareketiz. Geçimli bir hareketiz. İdeolojik konularda her zaman geçimsiziz.

"FKBDC'ye yanaşımımız başından böyle oldu, bundan sonra da böyle olacaktır.

"FKBDC'nin bugünkü varlığı ve *atacağı adımlarla* başarı şansı vardır. Bu şansı olguya dönüştürmek kendi elindedir. Gerçek bir başarı için doğal olarak köprülerin altından çok sular akması gerekir." (R. Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz 1983*, s.74)

Biz sözümüzde durduk ve söylediğimiz gibi davrandık. Ancak, başarısı *"atacağı adımlarla"* oluşacak FKBDC beklenen adımları atmadı. FKBDC çalışmadı, çalışamadı, çalıştırılmadı, her ne ise, amacımız polemik yapmak değil. Bugün varılan yerde durum nedir?

FKBDC çalışmıyor ve çalışmayışıyla, devrimci güçlerin birliğine *özünde* karşı olan güçlerin değirmenine su taşıyor. Özünde birliğe karşı güçleri ikiye ayırabiliriz: 1) Reformist, burjuva kuyrukçusu, pasifist hareketler, 2) Leninci taktikleri karikatür düzeyine indirerek "ne denli ayrılırsan o denli devrimcisin" anlayışına varan hareketler.

Bu iki çeşitten hareketler, FKBDC'nin kuruluşundaki bazı durumları sürekli olarak öne sürüyorlar ve "bak işte, biz dememiş miydik!" diyorlar. Bu arada çeşitli etkilerle (devrimci hareketin ideolojik yönden sağa kaymakta oluşu, yığın kuyrukçuluğu, Türkiye ortamının şu sıralarda devrimci olmayan bir legal çalışmaya giderek olanak tanıyabileceğinin ortaya çıkması ve legal parti hayallerinin yeniden hortlaması) *devrimci* hedefleri, ne olduğu belirsiz mide bulandırıcı bir "demokratlık" içinde eritme çabaları yoğunlaşıyor.

FKBDC, Türkiye'de hiçbir iş yapmadı, yapmayı da önümüzdeki kısa dönem için planlamıyor. Oysa bu, cephenin başarısı için zorunludur. Türkiye'nin bugünkü koşulları altında örgütlerin belki birlikte çalışmaları zordur ama bu zorluğu aşmanın herkesin kabul edebileceği bazı kolay adımları da vardır.

Avrupa'da BİRKOM sorunu var. Nedir, ne olacak? Birkaç kez cephe bu konuda karar değiştirdi. Avrupa'da geniş eylem birliği toplantıları var. Bu eylem birliğinin FKBDC ve BİRKOM'la ilişkileri belirsizdir. Çeşitli formüllerle bu sorunlar, en geniş devrimci birliği sağlayacak biçimde çözülebilir. BİRKOM federasyon olabilir, olmayabilir, eylem birliği onun yerine geçebilir, geçmeyebilir, vb.

Zaman zaman cephe içinde çeşitli örgütlerin getirdikleri bunlara benzer öneriler karşısında biz "ilkesel" bir tutum almadık. Böyle öneriler karşısında her zaman birleştirici ve eyleme dönük olduk. Çünkü öyle de olabilir, böyle de olabilirdi. Önemli olan FKBDC'nin çalışmasıdır. Cephe iş yapsın, yan konulara ilişkin en doğru adımları bu çalışma gösterecektir.

FKBDC'nin Türkiye devrimine yararlı olabilmesi için bizce şunları ivedi olarak yerine getirmesi gerekir:

1) Cephe güçleri kamuoyu önüne, her çeşit platforma bir *taraf* olarak çıkmalıdır.

2) Cephe, hem Türkiye'de, hem Avrupa'da *somut* çalışma yapmalıdır.

FKBDC'nin zaman geçirmeden, "siyaset üretme" filan gibi jimnastikleri bir yana bırakarak bu iki koşulu yerine getiren bir hareketlilik içine girmesi zorunludur. O zaman siyasetini de üretir. Bunlar olmazsa, bu cephenin varlığı, "cephe çalışmasa da adı dursun yararlıdır" tutumu devrim hareketine yarar değil zarar verecektir. FKBDC kendi yanlışının sırtından ters görüşlerin, özünde burjuva görüşlerin güçlenmesine yardım etmiş olacaktır.

Küçücük bir ülke,
sosyalist Küba,
koca kıtalara
koca dünyaya
devrim ışınları saçıyor.

Küba devriminin 25. yılını sevgi ve c şkuyla selamlıy ruz

Küba devriminin 25. yıldönümü. Küçücük bir ülke, 25 yıldır koca kıtalara, koca dünyaya devrim ışınları saçıyor!

Bunu 25 yıldır sürdürebilmesi, kuşkusuz Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin güçlü varlığıyla bağlıdır. Ayrıca, Sovyetler Birliği'nin özverili yardımlarının, Küba'nın ekonomik toplumsal ilerlemesine, bu açıdan devrimci bir örnek oluşturmasına da büyük katkıları olmuştur, olmaktadır. ABD kaynaklarına göre, Sovyetler Birliği Küba'ya yıllardır, yılda 4 milyar dolarlık yardım yapmaktadır.

Sosyalist Küba'da hızlı bir ekonomik-toplumsal gelişme sağlanmış, halkın yaşamı devrim öncesine göre bambaşka bir nitelik almıştır.

Küba'da eğitim görmüşlerin oranı yüzde 96'dır. Bu oranla Küba dünyada ilk sıralarda, ABD'nin de çok çok önünde yer almaktadır. Küba, birçok hastalığın kökünü kazımıştır. Sefalet ise tarihe karışmıştır.

Küba gibi küçücük bir ülkenin, bu büyük ekonomik-toplumsal başarıları, kuşkusuz onun devrimci örnek oluşturmasında önemli etkenlerdır. Ancak, bugün Küba'nın devrimci etkisini, 25 yıl öncesi kadar güçlü sürdürebilmesinin başka etkenleri de vardır. Bu etkenlerin başında, onun devrimci savaşkanlığı, içtenliği ve açıklığı geliyor. Bunlar Küba'ya yapılan hiçbir katkıya bağlı olmadığı gibi, Küba'nın dünya komünist hareketine, sosyalist ülkelere yaptığı katkıyı oluşturuyor.

Kübalı devrimciler ilk başta komünist değillerdi. Yaşamın deneyimi ve sosyalist ülkelerle yakın dayanışma içinde komünist oldular. Ne yazık ki bugün Dünya Komünist Hareketinde, Lenin'in iğrendiği o donuk diplomatik üslup, ruhsuz resmi iyimserlik oldukça derin kök salmış, Lenin'in kendisini de belirleyen devrimci içtenlik, açıklık ve savaşkanlık ise oldukça geri kaymış durumdadır. Kübalı devrimcilerin en büyük katkısı, komünist olurken devrimci özelliklerini yitirmemeleri, "komünistlik" adına burjuva özentisi hasta özellikler edinmemeleridir.

Bununla bağlı olarak, Küba komünistlerinin halkla çok içten, açık bir ilişkisi vardır. Küba'da, başarılar olduğu kadar, eksikler, yanlışlar da ortalıkta korkusuzca konuşuluyor. Doğrulara, sanki onlar yığınları ürkütecekmiş, ya da yığınları coşturarak ipleri elden kaçıracakmış gibi yaklaşılmıyor.

Küba komünistlerinin içeride halkla olan bu sıcak, içten ilişkileri, Küba'nın dış siyasetinde de yansıyor. Bugüne dek 70 bin Kübalının 35 Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkesinde devrimci savaşıma aktif katılmış olmaları bir yana, Küba'nın dış siyasetinde çok çekici ve etkin bir açıklık, içtenlik egemendir.

Grenada olaylarından sonra Kastro'nun, yaptığı, buna bir örnektir. Bir başka örnek de, Küba devriminin 25. yıldönümü nedeniyle ABD'nin *Newsweek* dergisinin sorularına Kastro'nun verdiği yanıtlardır. Bundan küçük bir bölüm aktaralım.

Newsweek: Acaba Küba ile Birleşik Devletler arasındaki ilişkiler daha normal bir düzeye hiç varabilecek mi? Bazı gözlemciler, sizin, kabul edilemeyecek kadar çok devrimci olduğunuzda israr ediyorlar.

Kastro: ... Sosyalizm dünyanın önemli bir parçasında sağlam bir gerçekliktir. Ne savaş, ne de ekonomik ya da askersel baskı yoluyla yokedilemez. Birleşik Devletler'in bunu anlamasının artık zamanı gelmiştir.

(.....)

....Bu, benim Küba hükümetinin başı olmamla hiçbir ilgisi olmayan tarihsel bir olgudur. Zira, ben hiç doğmasam da bu er geç böyle olacaktı. Benim ABD emperyalist yapısını kabul etmemem — ki bugün Latin Amerika'da on milyonlarca insan bunu paylaşıyor — Birleşik Devletler'deki kapitalist sistem için çok küçük bir tehlike oluşturur. O kapitalist sistemin yokolmasını ve yerine, Latin Amerika'nın daha iyi anlaşabileceği, daha akılcıl ve insancıl bir sistemin gelmesini isterdim. Ancak, ABD halkına güvence verebilirim ki, Birleşik Devletler'de çok uzak bir gelecekte olacağını düşündüğüm sosyalist devrimi kışkırtmak gibi bir niyetim yoktur. Sosyalist devrimin zamanı geldiğinde, Birleşik Devletler işçi sınıfının ve halkının saflarından çıkmış liderlerce başı çekilmek durumundadır. *(Newsweek,* 9 Ocak 1984, sayı: 2, s.27-30)

(Devamı 6. sayfada)

(Baştarafı 5. sayfada)

Bundan sonra *Newsweek* muhabiri, Reagan yönetimiyle herhangi bir diyalog kurulup kurulamayacağını soruyor. Kastro, biz diyalogdan yanayız ama Reagan, Orta Amerika'da olanları Sovyetler Birliği ve Küba'nın sinsi oyunlarına bağladığı sürece bu olanaksız, diyor.

Newsweek'in devrim ihracı konusundaki sorusuna yanıt olarak Kastro, devrim ihraç edilen bir eşya değildir ama devrimci savaş veren halklara doğal olarak yardım edeceğiz, diyor. Nikaragua'yla ilişkiniz nedir sorusunu Kastro özetle şöyle yanıtlıyor: "Onlara moral destek ve askeri danışmanlar veriyoruz. ABD'nin saldırgan planlarına yardımcı olmamak için sayı vermeyeceğim ve Nikaragua'ya silah yardımlarımızdan sözetmeyeceğim. Nikaragua bağımsız bir ülkedir. Silah isteme ve bir başka bağımsız ülkenin de ona silah verme hakkı vardır."

Fidel'in gerçekleri sade bir biçimde dile getiren bu doğru sözleri, uzun süredir siyasetle yalanın düpedüz özdeşleştiği ABD'de bile, küçük de olsa devrimci etki yapacaktır.

Son olarak *Newsweek*, Fidel ölünce Fidel'in devrimine ne olur diye soruyor. Fidel burada birleşik bir halk, kollektif yönetim ve yetişkin kadrolar var diyor. Oldukça kızgın bir tonla sözlerini şöyle tamamlıyor: "Bu Fidel'in devrimi değil, halkın devrimidir. Ve geleceğe ilişkin hiçbir endişem yoktur."

Küba halkının bu devrimini, 25. yılında dünyanın öteki ucundan sevgi ve coşkuyla selamlarken bir noktaya dikkat çekelim: ABD'de Reagan yönetiminin Orta Amerika'ya, bu arada Küba'ya saldırı planları hazırladığı haberi Batı basınında çıktı. Bir başka yerde yine Kastro'nun dediği gibi ABD Küba adasını yokedebilir ama sosyalist Küba halkını teslim alamaz! Küba'ya saldırırsa karşısında yalnızca kararlı, savaşkan Küba halkını değil dünya halklarını bulacaktır. Ve ABD belki de en sert şamarı yiyecektir.

İşçinin Sesi

"Komünist oldum olalı,
güzel sanatlardan beklediğim,
istediğim şey, halka hizmetleri,
halkı güzel günlere çağırmalarıdır.
Halkın acısına,
öfkesine, umuduna,
sevincine, hasretine
tercüman olmalarıdır."

NAZIM HİKMET 82 YAŞINDA

İşçi sınıfının büyük ozanı Nazım Hikmet, güzel sanatlardan bu beklentisini güzel dizeleriyle kendisi yerine getirdi.

Onun dizeleri, sınıf savaşımının yükseldiği dönemde kapalı salonları aşıyor, yüzbinlerin doldurduğu meydanlardan taşıyordu. Bugün cezaevlerini dolduran devrimciler, yeni savaşımlara hazırlanan ileri işçiler burjuvaziye karşı öfke ve hınçlarını yine onun dizeleriyle dile getirebiliyorlar:

"...
Varılacak yere
kan içinde varılacaktır,
Ve zafer artık hiçbir şeyi
affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp
koparılacaktır."

* * *

Bu zaferin önüne burjuvazinin çekmeye çalıştığı duvarı, O Duvar'ı Nazım ne güzel anlatmıştır. "Beyaz eldivenli diplomatlar"dan "insan eti müstahsili general"lere, "eserlerini banknotlara yazan filozof"lardan "İkinci Enternasyonal" oportünistlerine kadar hepsinin zaferi engelleme çabalarını da ne güzel yanıtlamıştır:

O duvar,
o duvarınız
vız gelir bize, vız!
Bizim kuvvetimizdeki hız
ne bir din adamının dumanlı
vâadinden,
ne de bir hülyanın gönlü
yakışındandır.
O yalnız
tarihin o durdurulmaz
akışındandır.
Bize karşı koyanlar,
karşı koymuş demektir:
maddede hareketin,
yürüyen cemiyetin
ezeli kanunlarına.

Sükûn yok,
hareket var!
Bugün yarına çıkar,
yarın bugünü yıkar,
ve bu durmadan akar,
akar,
akar.
Biz bugünün kahramanı,
yarının
münâdisiyiz.
Bu durmadan akan,
yıkıp,
yapan,
akışın
çizgilenmiş sesiyiz.
Komünist demek,
adımlarını tarihin akışına
uyduran
temelleri çöken bugüne
vuran,
yarını kuran,
kahraman
demektir
O duvar,
o duvarınız
vız gelir bize vız!

* * *

Burjuvazinin kendi sınıf çıkarlarıyla ördüğü, tanklarıyla "güçlü" kıldığı, menşeviklerin koruduğu, yeni "program"larıyla yeni kılıflar bulduğu o duvar, yine de sallanıyor. İşçi sınıfımız devrim savaşımıyla o duvarı yıkmaya hazırlanıyor.

Bütün yemişler
dallarınızdadır!
Beklenen günler
Güzel günlerimiz
ellerinizdedir.
Haklı günler, büyük günler,
Gündüzlerinde
sömürülmeyen
Gecelerinde aç yatılmayan
Ekmek, gül
Ve hürriyet günleri.

Halkımızın nefretini ektikleri kinle besliyorlar

6 Kasım öncesi halkımızın cuntaya duyduğu nefret iyice keskinleşmişti. Nereye gitse karşısına bir general çıkıyordu. Yeniden sandık başına giderken "neyi seçmeyeceğini" iyi biliyordu.

Faşist Evren 6 Kasım seçimlerinde zorbalık uygulamıştır. Seçime katılmayanları para cezasına çarptırdı. Ama, sol güçler herşeyi göze alarak sandık başına yürümüş ve geçersiz oy kullanmıştır.

Evren paşa, horoz partisinin başı Sunalp'in tek başına başbakan olmasını bekliyordu. Halkımız Evren'in umudunu kursağında bırakmıştır.

Faşist cunta işçilerden oy alamayacağını iyi biliyordu. Bunun için çareyi, seçimler öncesinde ücretlere ek zam yapmakta buldu. Ama şu zamma bakın: 3 bin lira brüt! İşçinin eline 1850 lira geçecek dediler. O da olmadı. 1400 liralık bir zamla kaldık!

6 Kasım'dan sonra da halkımız büyük zulümlerle karşılaşmıştır. Seçimlerden sonra yapılan zamlar halkın belinin artık kaldıramayacağı kadar ağır olmuştur.

Türkiye'yi yalanlarla boğan faşist Evren halkımızın nefretini, ektiği kinle beslemektedir.

M.A., .. Fabrikası, Ege

Faşist cuntanın yolsuzlukları

Yoldaşlar,

Sizlere önce çok güvenilir kaynaklardan duyduğumuz bazı haberleri aktaralım. Faşist cunta üyelerinden Tahsin Şahinkaya, Kalebodur'un oldukça önemli bir hissesine sahipmiş. Hava Kuvvetleri Komutanlığı yaptığı dönemde çıkardığı bir kararname ile karargahların Kalebodur fayansları ile kaplanmasını emretmiş. Kararname Hava Kuvvetleri'nde büyük tepkiyle karşılanmış. Hiçbir kararnamede kullanılacak malzemenin markası belirtilmez, ihale açılır, kim alırsa ona verilir, diye homurtular yükselmiş. Ve bu kararname aşağıdan reddedilmiş! Bunun karşısında Şahinkaya köpürerek kararnameyi yeniden yollamış. Hava Kuvvetleri'nde bu iş halledilemeyince Genel Kurmay'a gitmiş ve orada durdurulmuş. Ama zaten Şahinkaya çoktan "köşeyi dönmüş" durumdaymış. Örneğin İsviçre'de ve Amerika'da birer villası varmış.

Sizlere bir de bir yakalanma olayından sözetmek istiyoruz.

12 Eylül'den önce öğrenci kesiminde çok etkin olan bir siyasette aktif olarak çalışmış birkaç insan, 12 Eylül'den sonraki ülke çapındaki geniş tutuklamalardan kurtulabilmişlerdi. Bu insanlar "geçmişi eleştirdiklerini" söyledikleri bir süreçten geçtiler ve yeni parti arayışlarına girdiler. Geliştirmeye çalıştıkları örgütsüzlüğün örgütlenmesiydi. Bu yanlış anlayışın doğal bir sonucu olarak, o kadar amatörce çalışıyorlardı ki, uzaktan bakan biri, bu insanları sanki Türkiye'de yaşamayan, ya da polisle hiç karşı karşıya gelmemiş insanlar sanabilirdi.

İşin en acı tarafı, bu insanlar yaptıkları işi büyük bir ciddiyetle, zamanlarını düzenli olarak bu işe ayırarak yapıyorlardı. Ama gelin görün ki, bütün bu çaba içinde, gevşek ve amatör anlayış, çalışmalarının her düzeyinde kendini gösteriyordu. Telefonlarda olağanüstü rahat konuşuyorlar, buluşmalarda hiçbir titizlik göstermiyorlar, ilişkilerde hiçbir teknik önlem koymuyorlardı. Bulundukları öğrenim kurumunda zaten geçmişten gelen siyasal konumları onlar için dezavantajdı. Bunu kamufle etmeye çalışmak yerine, tavırlarıyla sürekli tazelediler. Sonuçta tutuklamalar oldu. Tutuklama hiç "beklenmedik" bir anda oldu, nedenine ihbar dendi.

Buradan çıkan önemli bir ders var. Dışarıdan bakınca şöyle gözüküyor: "Aman canım... Her bir işin örtüsünü hazırlarım, işkencede bunları anlatırım." Oysa alınmalar hep "beklenmedik" zamanlarda olur. Ve her ne kadar bu örtüler hazırlanmalı diye düşünülürse de bu iş savsaklanır. Oysaki, karşımızdaki düşman profesyonelce çalışıyor. Bizim de buna uygun olarak örtülerimizi, ayrıntılarımızı çok iyi geliştirmemiz gerekiyor.

Yoldaşça selamlar.

Direniş, Ankara

BİR KOMÜNİST İŞÇİNİN NOT DEFTERİNDEN

Bir işçi yoldaşımızın, çalışırken defterine yazdığı notları yayınlamayı sürdürüyoruz

Prol taryanın vatanı y ktur

Komünistler enternasyonalisttir, komünizm enternasyonal olarak gerçekleşebilir. Maocuların, menşeviklerin yaptığı gibi ulusçulukla komünizme gidilemez. Ülkemizde proletarya devrimi olunca, sosyalizm kurulunca savaşım bitmiş olmaz.

Ülkemizde devrimi yaptığımızda, sosyalizmi iç savaşın yıkıntıları üstünde kuracak ve geliştireceğiz. Bunu yaparken ya içe kapanacak ya da dışa açılacağız. Nereye? Dünya pazarına. Maocular sosyalist ülkelerin dünya pazarında yerini almasını sosyal-emperyalizm olarak niteliyor. Sosyalist ülkelerin bilimsel-teknolojik ilerlemesine karşı çıkıyor. Halbuki bugün emperyalistlerin elindeki bilimsel-teknolojik olanaklar sosyalist ülkeleri geride bırakıyor. Sosyalist ülkeler, emperyalizmin modern silahlarına karşı kendi güçlerini göstermeseler dünya halklara cehennem olacak. Emperyalizm, faşizm acımasızca saldıracak.

Komünistler her zaman barıştan yanalar ama hiçbir zaman emperyalizmden barış dilenmezler. İşte yaşam önümüzde: Düşman istesek de istemesek de bize saldırıyor. Proletaryayı sömürüyor, aç bırakıyor. O halde proletarya zorunlu olarak savaşım verecektir.

Ancak proletaryanın savaşımı yalnızca kendi ulusal sınırlarıyla sınırlı değildir. O yalnızca bu sınırlar içindeki kurtuluş için değil, dünya işçi sınıfının kurtuluşu için savaşır. Temel görev, dünya devrimi için enternasyonalist anlayışla savaşım vermektir. Başka yoldan komünizme varamayız.

Uluslar bizim irademizle ortaya çıkmadı. Bizim sorunumuz, bu ulusların daha da farklılaşması, bölük pörçük ayrılması değil, halkların dünya işçi sınıfının enternasyonal bağlarıyla içiçe geçirilmesidir. Bunda da ana sorun, dünya işçi sınıfının gönül birliğini, ideolojik birliğini oluşturmaktır. Komünist görev budur.

Proletaryanın kesimsel başarılarını kalıcı başarı haline getirmenin anahtarı dünya işçi sınıfının enternasyonalist savaşımıdır.

H. Kara, Cenevre

Üreten biziz yöneten de biz olacağız

Emine Engin

Yıllar yılı süren devrimci durum boyunca Türkiye burjuvazisi, toplumu yönetme yeteneğini yitirmiş bir sınıf olduğunu kanıtlamıştı. Bu yeteneği yeniden edinme çabası içinde, "son şansı" olan karşı-devrime başvurdu. En "elverişli" koşullarda, bu işi yine beceremedi. İşte bu, Türkiye işçi sınıfının güç toplamasının başlıbaşına bir göstergesidir.

Türkiye işçi sınıfı güç topladı. Silkiniyor ve daha baştan kendini yönetime aday gösteriyor. İşçiler arasında yaygın bir görüş var. Biz yönetsek durum böyle olmazdı. Bu görüş öylesine yaygın ki, Türk-İş'in hükümetten isteyecekleri (!) arasında yönetime katılma da var.

Nitekim işçilerle yapılmış rasgele konuşmalarda işçilerin ağzından dökülen sözler de hep aynı gerçeği gösteriyor: Türkiye işçi sınıfı yönetmeye hazırlanıyor.

Nokta dergisinin 41. sayısında, çeşitli işkollarından beş işçiyle bir forum yayınlandı. Bu forumun yayınlanması bir önemli nokta, işçilerin dedikleri ise, çok daha önemli bir başka nokta.

İşçilerin her türlü haklarının gaspedildiğini bir güzel anlatmışlar. İş yasalarına şiddetle karşı çıkmışlar. DİSK'li işçilerin Türk-İş'e giderken, nasıl tabanı ayrı tuttukları, Türk-İş'te işçiden yana bir yönetimin başa geleceğine nasıl güvendikleri çok öğreticidir. Ayrıca işçiler, "işler iyi gittiği sürece fabrika patronların, zorluklar çıkınca bizim oluyor", "işçi çarkın dişlisi değildir" diyorlar. "Dünya işçi hareketi gösteriyor ki, bugün için olumsuz koşullar değişebilir" diyorlar.

İşçilerin istekleri arasında asgari ücretin 55 bin lira olmasının yanısıra şirket kurtarma operasyonları yerine şirketlerin çalıştırılmak üzere çalışanların yönetimine verilmesi var. İsteklerini sıralayış nedenleri ise çok ilginçtir: "Özal, 'işçiler nasıl olsa benden birşey beklemiyorlar' diyerek rehavete kapılmasın *diye*" taleplerini sıralıyorlar. (abç) Yani Özal'ın rahatını kaçırmak için duyuruyorlar.

55 bin lira asgari ücret istemine HP'nin hemen yapışmasını bir yana bırakalım. Şirketlerin çalıştırılmak üzere çalışanların yönetimine verilmesi istemi çok ilginçtir. Şirket mülkiyeti istemiyorlar, ama burjuvaziye biz bu fabrikaları sizden daha iyi yönetiriz, çalıştırırız diyorlar. Gerçekte, bu sözler, işçi sınıfının, Türkiye'yi çalışanların yönetimine alma iddiasını ve kararlılığını dile getiriyor.

Nokta'nın bir başka sayısında, bu kez de Gülok (Hoover) işçilerinin görüşleri aktarılmış. Bu görüşler arasında da şu sözler yer alıyor: "Gerekli kolaylık, finansman sağlansa biz fabrikayı çalıştırabiliriz. Bilgi birikimimiz var. Hiç olmazsa iflas ettirmeyiz, işçilerin alacağı garanti altında olur." (*Nokta*, sayı 42, s.47)

Açıktır ki, işçi sınıfı Türkiye'yi burjuvaziden daha iyi yöneteceğini, iflas ettirmeyeceğini, işçinin, emekçinin "alacağını" gözeterek sorunları çözeceğini artık içinde duyuyor.

Aynı söyleşilerde geçen "askı dönemi" sözü de çok anlamlıdır. İşçi sınıfı "birşey"i askıya almış, askıdan indirmeye hazırlanıyor. Bu "birşey" eskisinden daha yüksek, daha kararlı devrimci sınıf savaşımıdır.

Türkiye'de işçi sınıfıyla burjuvazi arasında sınıf savaşımı alttan alta kızışıyor. Her iki sınıf da bunun farkındadır. Özal, orta direğe işçileri kattı ama asıl propaganda hedefinin küçük burjuvazi olduğunu da kısa sürede açık etti.

Özal'ın son önlem paketi, burjuvazi için bazı yenilikler taşıyor ama asıl göze çarpan bu değildir. Belirleyici özellik, paketi küçük burjuvazi için yepyeni bir başlangıç gibi gösterme çabasıdır. Bununla bağlı olarak, ortalığı "devrim", "ihtilal", "Özal'ın ihtilalci ruhu" gibi sözler sardı.

Paket küçük burjuvazi için küçük bir ileri adım bile oluşturmuyor. Kaşığıyla verirken sapıyla çıkarıyor. Örneğin, tarımda vergi muafiyeti yükseltilirken gübre fiyatları %60 artıyor. Fatura zorunluluğu, fatura kesene de, vergi iadesi alana da bir yarar getirmiyor. Konut sorununu çözeceğiz diye küçük burjuvaziyi inşaat tekellerine, finans kurumlarına taksite bağlayacaklar...

Yaklaşan fırtınayı sezen burjuvazi, dengeleri belirlemede önem taşıyan ara sınıfı kandırma manevrasına yöneldi. Özal *Milliyet*'te yazı yazmış, bu yazıda gerçekte suç işliyor. Millet iradesiyle devlet iradesi daha yeni elele verdi diyor. (4.1.1984) Demek ki önceki dönem millet iradesine karşıydı! Özal "yepyeni başlangıç" havası vermek uğruna koca bir gaf yapıyor.

Burjuva yazarları gözlemek de eğlenceli oluyor. Burjuvazinin bu arıları sanki işbölümü içinde çalışıyorlar. Önce "olayları" büyük başarı diye şişiriyorlar. İki üç gün içinde şişirdikleri balonlar sönüyor. Bu kez hemen "gerçekleri açıklama" rolüne geçiveriyorlar. Kah Özalcı oluyorlar, kah onu "sözleşmeli yönetici" diye tehdit ediyorlar. Bir gün paçalarından yağcılık ve yapıcılık akarken, ertesi gün "bizim demokrasi ne özgürlükçüdür, ne çoğulcudur, ne parlamenterdir" deyip çıkıyorlar.

Derken, Rauf Tamer oyuna bir tasnif getirdi. Sol kesim devletçiliği savunacak, eleştirirken somut çözüm getirecek, Marlboro içmeyecek... vb. Böyle bir sol tanımı çizip buna gerici sol diye saldırdı. Ertesi gün *Milliyet* yazarları hemen Rauf Tamer'in tasnifine göre "sol"da hizaya girdiler... Yani küçük burjuvaziyi kazanmaya yönelik bir plan da sahte sağ-sol savaşıdır. Bu "çetin" savaşta menşeviklerimiz de hemen sahte solda yerlerini aldılar, "devlet sektörü özel sömürücü sektöre kurban ediliyor" diye bas bas bağırmaya başladılar. (*TKP'nin Sesi*, 21.12.1983) Devlet sektörü sömürücü değilmiş! Ah bu "çok yapılılık"!

Küçük burjuvazi ara sınıftır. Görünümlere aldanma yönünde az bulunur bir yetenek taşır. Menşevikler bunun sayısız örneğini yaşatırken, Demir Özlü gibileri de onlardan aşağı kalmıyor. 6 Kasım seçimlerinin sonuçları yüzünden halkı "demokrasi kurumlarıyla" ilgili olmamakla suçluyor! Küçük burjuvazinin bu sözcüleri kendi sınıflarının bile gerçek durumunu anlamaktan acizdirler!

Burjuvazi küçük burjuvaziye hiçbir şey koklatmıyor, yalnızca onu aldatmaya çalışıyor. Gerçekte küçük burjuvazi korkunç bir yoksulluk içindedir. Önemli bir kesiminin geçmişten arta kalan boş hayaller dışında küçük burjuvalığı bile neredeyse kalmadı. Üstelik bu geniş yığın da devrim özlemi içine giriyor. Bugünlerde bol bol "devrim", "ihtilal" sözlerinin edilmesi bu isteğin sahte karşılığından başka birşey değildir.

Tüm halkın tek kurtarıcısı işçi sınıfıdır. İşçi sınıfımız burjuvazinin sahtekarlıklarını açık edecek, bütün halkın hakları uğruna sesini yükseltecek ve de ay-yıldızlı esir bayrağa değil ama orak-çekiçli kızıl bayrağa hasret kalmış Türkiye'yi yönetecektir.

Bütün yemişler
dallarınızdadır
Beklenen günler,
güzel günlerimiz
ellerinizdedir.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi için savaş!

Karkêren hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:10. Sayı:250
16 Ocak 1984

ÇEK-AL

K re uçağının düşürülm si üstüne bir komplo teorisi

Kore uçağı provokasyonu son yılların en gürültülü anti-Sovyet, anti-komünist kampanyası oldu. Dünya burjuvazisi en aşağılık yalanlarla halkları aldatmaya çalıştı. Olayın tozu dumanı dindikçe birbiriyle çelişen bilgilerin arasından doğrular süzülerek öne çıkmaya başladı. Yığınsal iletişim araçları doğruları hiçbir zaman derli toplu olarak yansıtmadı. Ama üst düzeyde bilinçli burjuvalarla dar aydın çevrelerinde okunan ve yığın etkisi sağlamayacak kadar sınırlı tirajı olan yayınlarda gerçeğe yakın yazılar belirdi. Aşağıda sunduğumuz yazı buna tipik bir örnektir. Sovyetler Birliği'ne "Rusya" diyecek kadar sol literatürden uzak bir bilim adamınca hazırlanmıştır. Burjuva kampta dönen dolapları, kamuoyu oluşturma aygıtlarındaki hilekar süreçleri ve hepsinden önemlisi gerçeklerin inatçılığını *yansıtması açısından Türkiyeli okuyucuya sunmayı uygun bulduk. Yazının yayın hakkı gazetemizce satın alınmıştır.*

R.W. Johnson
Oxford Magdelen College
Öğretim görevlisi

Son zamanların hiçbir olayı dünyayı, 1 eylül sabahı erken saatlerde Kore uçağı KAL 007'nin düşürülmesi kadar soğuk savaş atmosferine sokmadı. Uçağın 269 yolcusu ve mürettebatının trajik sonu bütün Batı'da anti-Sovyet duyguları yeni bir gerilim noktasına yükselti. KAL 007 uçağı düşürüldükten sonra, Cruise ve Pershing füzelerinin yerleştirilmesinin ne pahasına olursa olsun sürdürüleceğinden kuşku duyulmamaya başlandı.

Ancak, KAL 007'nin düşürülmesi olayından yanlış sonuçlar mı çıkarılmıştı? Trajediden sonraki bir-iki saat içinde, Başkan Reagan ve Bayan Kirkpatrick'in Birleşmiş Milletler'de dünya televizyonlarına olayı sunuş biçimleri tamamıyla lânetleyici göründü. Oysa, o günden bu yana toplanan çok sayıda kanıt, bu sunuşun doğruluğu üstüne ciddi kuşkular uyandırıyor.

Aslında öyküye NATO'nun Cruise ve Pershing II füzelerinin Avrupa'ya yerleştirilmesi üstüne 1979 yılında almış olduğu kararla başlamak gerekir. Bu füzeler, SSCB'ye karşı bir nükleer saldırının uyarı süresini 6 dakikaya indiriyordu. Ruslar doğal olarak, bu durumdan dehşete düştüler. Onların tek güvenlik umudu, ABD'ye karşı benzeri bir tehdit oluşturma yeteneğini geliştirebilmede yatıyordu. (SS-20'ler bu işlevi görmez çünkü onlar yalnızca Avrupa'yı vurabilir, ABD'ye ulaşamaz.)

Kamçatka Yarımadası'nın sağladığı olanaklar

SSCB, bu amaca yönelik olarak, Kuzeydoğu Pasifik bölgesinde Sahalin, Kamçatka ve Kuril Adaları'nda askeri deniz üssü yapımına çok büyük kaynaklar ayırdı. Onların füze taşıyıcı denizaltıları buradan hareketle ABD'nin batı kıyılarına yaklaşabilecek ve Cruise ya da Pershing'lerin yola çıktığını farkeder etmez, basık yörüngeli füzeleriyle ABD'ye ivedi bir tehdit oluşturacaklardı. (Hemen hemen kesinlikle söyleyebiliriz ki, Sovyet denizaltılarının ikide bir İskandinavya kıyılarında görülmesi Rusların kıyıya sokulma taktiklerinin bir sonucudur.)

Bir başka olanak da, Rus denizaltılarının Japonya, Kuril, Kamçatka, Aleut ve hatta Sovyet karasularında Pasifik Okyanusu'nun derinliklerinin birinde saklanabilmeleridir. Uzun menzilli füzelerinin olması ve izlenmelerinin zorluğu koşuluyla bu denizaltıların ABD'ye yönelttiği karşı tehdit azaltılamaz.

Bu nedenlerle ABD, Ohotsk Denizi çevresindeki Sovyet deniz üssü ve 80 nükleer başlık taşıyan 25 bin tonluk yeni Sovyet Tayfun denizaltısına karşı giderek artan bir ilgi duymaya başladı. Tayfun tipi ilk denizaltı bu ay içinde hizmete girecek. Kuril Adaları'ndaki gizli bir üste bulundurulacak olan bu denizaltılardan toplam 12 tane yapılacak. Sovyetlerin 25-30 denizaltılık ana nükleer vurucu gücü, Kamçatka yarımadası'nda Petropavlovsk'da üslenmiş durumdadır.

Ruslar Cruise ve Pershing'lerin yerleştirilmemesi halinde Tayfun'un geliştirilmesini durdurmayı önermişlerdi. Ancak, füzelerin yerleştirilmesiyle birlikte bu soluk renkli doğu kıyıları, silahlanma yarışının gelecek aşamasının odak noktası olacaktır. İşte, KAL 007 uçağının üzerinde uçtuğu bölge tam da bu bölgedir.

Siyasal Araştırmalar Enstitüsü'nden

Michael Klare'in *South*'un kasım sayısında da yazdığı gibi, ABD bir süredir bu bölgeyi giderek saldırgan bir biçimde gözaltına almaya başladı. Önce, iki uçak gemisi filosu 1982 eylülünde Kamçatka'nın hemen açıklarında tatbikat yaptı. Bunu 1983 nisanında, klasik silahlarla Sahalin ve Kamçatka'yı işgal etme provasını yapan daha da büyük bir başka ABD tatbikatı izledi. Enaz üç uçak gemisi gurubuyla yapılan bu sonuncu tatbikat, ABD Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Amiral Robert Long tarafından, övgüyle, "Pasifik filosunun 2.Dünya Savaşı'ndan bu yana yaptığı en büyük deniz tatbikatı" olarak nitelendirildi. Ruslar 1982 tatbikatıyla öyle telaşlanmışlardı ki, yalnızca çok sayıda Bear, Bison ve Coot keşif uçaklarını kullanmakla kalmadılar, ABD filosunu izlemek üzere yeni ve çok gizli Backfire bombardıman uçaklarından yararlandılar. Ayrıca özel bir gözlem uydusunu bölgenin üstünde bir yere yönelttiler.

Bir tek Sovyet filosunun bile ABD kıyılarında işgal tatbikatı yapmasının basında nasıl bir gürültü koparacağını insan kolayca tahmin edebiliyor. Oysa, çok daha büyük ABD tatbikatlarına yazılı ve sözlü Batı basınında hemen hemen hiç yer verilmedi.

Bu büyük ABD deniz gücüne, Japonya ve Güney Kore'de üslenen RC-135, U-2, SR-71, EP-3A (Awacs) ve EP-3E rumuzlu koca bir casusluk uçakları filosu eşlik etti. Oysa, KAL 007'nin düşürülmesinden sonra pek çok çevrede — İngiltere'de başta Callaghan'ın ağzından — uydular çağında casusluk uçaklarının bir hükmü kalmadığı söylendi durdu. Halbuki, görüldüğü gibi, ne ABD ne de SSCB bu sözlere kulak asıyor.

Işin aslı şudur: Uydular belirli bir bölgenin üstünden önceden saptanmış bir anda hızla geçer. Uydu, dünya üzerindeki belli bir noktaya odaklanmak için dünyadan 37 bin kilometre uzaklıktaki bir yörüngede seyretmelidir. Sizleri şaşırtmasın ama, yavaş uçan, son derece hassas fotoğraf makineleri ve elektronik gözlem aygıtlarıyla donanmış bir uçak bu görevi çok daha iyi yapabilir.

Bu tür ABD uçakları, Sovyet radyo trafiğini izlemenin yanısıra, Rus tepkilerini "sınamak" amacıyla düzenli olarak Sovyet hava sahasına giriyorlar. KAL trajedisinin ilk günlerinde ABD, Kore uçağını gölge gibi izleyen RC-135 casusluk uçağından hiç sözetmemişti. Konu ancak, olaydan birkaç gün sonra, Başkan'ın Kongre üyeleri için düzenlediği bir toplantı sırasında kazayla dışarı sızdı. Reagan, bundan sonra, RC-135'in KAL 007'yi kısa bir süre sonra terkettiğini ve onun da aslında oldukça masum bir uçak olduğunu ileri sürdü.

Uzmanlar Reagan'ı yalanlıyor

RC-135'lerde görev yapmış iki kişi, Edward Eskelson ve Tom Bernard, 13 Eylül tarihli *Denver Post*'da buna şiddetle karşı çıktılar. Bu kişiler, Reagan'ın söylediklerinin "USAF RC-135 uçağının yetenekleri hakkında kamuoyunu yanıltmak üzere koparılan büyük bir gürültü" olduğunu söylediler. RC-135'leri "doğası gereği saldırı amacına yönelik" çok yetenekli bir uçak olarak nitelediler.

Onlara göre, RC-135'in istese bile KAL 007 trajedisinin önüne geçemeyeceğini söylemek şarlatanlıktı. RC-135'in KAL 007'den hemen ayrıldığı düşüncesine ise gülüp geçtiler. Söylediklerine göre, bir RC-135 uçağı sekizler çizerek uçuyor ve "görevini tamamlamasından hemen önce nöbeti bir başka RC-135'e devrediyor"du.

Benzeri bir kuşku, Lufthansa pilotu Rudolf Braunberg tarafından *Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt*'ın 11 Eylül tarihli sayısında şöyle dile getirildi: "Yirmi yıldır uluslararası rotalarda uçan pilotlar ABD askeri uçaklarının sivil havacılık rotalarından sık sık yararlandığını ve sivil uçaklar gibi davrandıklarını farkediyorlar. Askeri ve sivil uçakların birbirine karışması askeri güçlerce bilinçli olarak yapılıyor."

Diyelim ki öyle oldu. Ama üstünde durulması gereken nokta şudur: Her iki süper güç de, birbirlerinin belki dünyanın hiç bir yerinde görülmedik düzeyde en karmaşık casusluk ağıyla ördükleri Ohotsk Denizi'nin olağanüstü hassas durumunun çok iyi farkındadır. ABD, Cruise ve Pershing füzelerinin yerleştirilmesinin karşı tarafı tam alarma geçirmesinden önce bu bölge üstüne elde edebileceği tüm bilgiye sahip olmak isterken, Ruslar da, bunu engellemekte eşit ölçüde kararlıydılar.

Her iki taraf da — her şeyden önce bu bölgede — bir nükleer felakete kolayca yükselebilecek herhangi bir kazadan kaçınmaları gerektiğini biliyordu. KAL trajedisi üstüne ABD'nin açıklamalarına ilişkin asıl sorun burada yatıyor. Çünkü bu anlatımı ciddiye alırsak, yalnızca bir tek kazaya değil, bir dizi olayın şans ve raslantı sonucu olduğuna inanmak zorundayız.

CIA'nın başındaki dertler

Bunun yerine, aklın yolunu izleyerek, her iki tarafın da ne yaptığını bildiğini varsayarsak, şöyle bir senaryoyla karşılaşıyoruz: Bu yılın başlarında Cruise ve Pershing'lerin yerleştirileceği günler yaklaşırken CIA iki sorunla yüzyüze geldi. Ohotsk üssüne ilişkin daha fazla bilgi toplamak zorundaydı. Uyduların verdiği bilgi yetersizdi ve ayrıca CIA SSCB topraklarında yeterli bir enformasyon ağı kurmada her zaman başarısızlığa uğramıştı. Tamamen alarma geçmiş olan Sovyet savunma ağı da Sovyet hava sahasına sürekli kaçamak yapılmasını olanaksız kılıyordu. Bu durumda ne yapılmalıydı?

Öte yandan, Batı Avrupa'da gelişen barış hareketleri Cruise ve Peshing'lerin yerleştirilmesine karşı beklenmedik bir tehdit unsuru oluşturuyordu. Bazı hükümetler-Norveç, Danimarka ve Hollanda hükümetleri-bu basınç altında sallantı geçiriyordu. Bunlardan bir tanesinin bile Cruise'i reddetmesi, planları altüst edebilirdi. Üstelik, protesto dalgası giderek yükseliyordu. Cruise'lar sonbaharda yerlerine vardığında bu dalga, en yüksek noktasına ulaşmış olacaktı. Dokunsan patlayacak bir ortam vardı. En iyisi, Rusların pek de maharetli oldukları, Macaristan ve Çekoslavakya işgali türünden, periyodik aralıklarla yinelenen bir acımasız zalimlik gösterisini sahnelemekti. Bu, Batı kamuoyunun sol kanadını bile dehşete düşürecekti. Elbette bu, öyle SSCB'ne stratejik bir avantaj sağlayacak türden (örneğin sözü edilen işgaller gibi) çok tehlikeli birşey olmamalıydı.

CIA ne önerebilirdi? En iyi sonucu alabilmek için sonbaharda barış gösterileri başlamadan hemen önce Ruslar böyle bir zalimlik gösterisi için provokasyona getirilmeliydi.

CIA'nın cince planları

Bundan daha derin varsayımlara gitmek bizi Deighton ve Le Carré gibi casusluk romanı yazarlarının dünyasına götürür. Yine de, resmi anlatım biçimi bundan daha renkli olduğu için, akıl yürütmeyi sürdürelim. Her iki soruna da aynı çözüm bulundu: Ohotsk bölgesine casusluk için bir *sivil* uçak yollansa ne olurdu? Ruslar uçağı düşürmeye cesaret edemeyeceklerdi. Bir de bu sivil uçağa bir askeri casusluk uçağı eşlik ederse Sovyet hava savunma sistemi iyice ikircim ve şaşkınlığa düşecekti. Öte yandan, *eğer uçağı yere düşürürlerse*, bu kez de dünya kamuoyu önünde suçüstü yakalanacaklardı. Böyle bir durumda ABD propaganda makinesi veryansın edecekti.

Sovyetlerin düşünülebilecek en çirkin yüzü tam olarak sergilenecek, Cruise ve Pershing'ler de bu hengâme içinde planlanan yerlere yerleştirilecekti. SSCB'nin eli kolu beklenmedik bir şekilde bağlanmış olacak, ikilemin farkına varsa bile artık yapabileceği birşey kalmayacaktı. Uçağı düşürse bir türlü, düşürmese bir türlü. Mükemmel

bir "tavşana kaç, tazıya tut" örneği.

Ancak sorun şuydu: Hangi havayollarının uçağı kullanılmalıydı? Bir Amerikan uçağı olamazdı (oltaya çabuk takılırdı), ana bağlaşıklardan birisininki de olamazdı (kokusu çıkar ve bomba gibi patlayabilirdi).

Eski bir CIA görevlisi olan Juan Trippe'nin Pan-American havayollarını yönettiği o eski iyi günlerde Pan-American'dan ya da Braniff Havayolları'ndan kolaylık sağlamak mümkündü. Dahası, CIA'nın iyi günlerinde en az 32 havayolu şirketi CIA tarafından kullanılıyor ya da kontrol ediliyordu. Bunlar arasında CIA'nin tamamıyla sahibi olduğu Air America, Air Asia, Air Ethiopia, Bird Air, Civil Air Transport, Continental Air Services, Fairways Corporation, Intermountain Aviation, Güney Kore Flying Tigers ve başkaları vardı.

Sorun, 1960'ların sonunda ve Watergate olayı döneminde bu işletmelerin ipliğinin pazara çıkmış olmasındaydı. Eski CIA ajanı John Marks'ın 1976 yılında açıkladığı gibi CIA bu işletmeleri elinden çıkarmak zorunda kalmıştı.

Bu Strateji, CIA yöneticisi William Casey tarafından 1981 mayısında, hiç değilse "Vietnam savaşının etkileri" silindikten sonra doğrulandı. (*Washington Post*, 25 Ağustos 1983)

Sadık dost Kore

İşler bu aşamaya geldiğinde KAL (Kore Hava Yolları) akla geldi. Güney Kore, gizli işlerin gizli kaldığı uysal bir diktatörlüktü. Dahası, bu ülkede, Flying Tiger günlerinden bilinen, dava uğruna intihar uçuşu görevlerini bile üstlenebilecek çok sayıda fanatik antikomünist vardı. Güney Kore Havayolları hem elverişli uçuş rotalarına sahipti hem de CIA tarafından kurulan KCIA (Güney Kore Merkezi Haberalma Örgütü) ile ilişkiliydi.

Kore'de görev yapmış eski bir CIA görevlisinin de belirttiği gibi: "Kore hükümetinin yapılmasını istediği her uluslararası işte KAL'ın parmağı vardı... Para ve casuslar KAL yoluyla ülkeye girip çıkıyordu. Bazı ilerigelen KCIA yöneticileri... kendi kişisel uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığı işlerinde KAL'ı kullanıyorlardı."

Buna ek olarak, bütün KAL pilotları aslında yüksek güvenlik denetiminden geçmiş eski hava kuvvetleri pilotlarıydı. (*Boston Globe*. 19 eylül 1983) KAL'ı kullanmak en iyisiydi. CIA ile KCIA arasındaki sıkı fıkı akrabalık ilişkisi sayesinde (bu 1977 Koreagate skandalı ile ortaya çıktı) olay tamamıyla aile içi bir mesele olarak kalacaktı.

Kader uçuşu başlıyor

Böylece, KAL 007, casusluk aygıtlarıyla donanmış olarak kader uçuşuna başladı. Normal rotasından saparak bütün havacılık haritalarında açık seçik *yasak hava sahası* olarak verilmiş bölgelere girdi. Uçağın radyosu ise bağlı bulunduğu merkeze farklı ve meşru bir doğrultuyu izlediğini bildiriyordu. Bir RC-135, kısmen Sovyet tepkisini ölçmek kısmen onları şaşırtmak üzere ve belki de KAL'ın casusluk aygıtlarından gelen yayınları kaydetmek üzere, yolcu uçağını yakından gölge gibi izliyordu.

Uçak Kamçatka yarımadasının üstünden geçerken Kabara, Kokutan, Lopatka ve başka yerlerden yayın yapan Sovyet radyo sinyal ağına girdi. Bu radyo sinyalleri bir uçağın uçuş bilgisayarı bozulduysa rotasını düzeltmesini sağlamak içindi. Üstelik, tam da o gece, Ruslar Kamçatka'daki deneme merkezine yeni PL-5 füzesini yerleştirmeye hazırlanıyorlardı. (BBC, *Panorama* programı, 7 Kasım 1983)

Sovyet Mig-23 ve Sukhoi-15'leri göğe tırmandılar. Bu görevin pilotları, korudukları hava sahasına giren uçağı düşürmeyi başaramazlarsa ölüm cezasına çarptırılırlardı (ve geçmişte bu cezalar yerine getirildi).

Sahaya giren askeri bir uçaksa birkaç dakika içinde tahrip edilirdi. Ancak pilotlar karşılarındaki uçağın bir 747 Jumbojet olduğunu dehşetle farkettiler. Peşpeşe yolladıkları sinyallere uçaktan bir yanıt gelmeyince bilinen uluslararası standartlara göre gözle görünen işaretlere başvurdular. Gövde altındaki tekerlekler dışarıda uçağın yanından geçtiler. Artık bu aşamada uçağın yüzlerce yolcusunun hiç olmazsa birkaçının onları görmemiş olması imkansızdır. Ama yine de yolcu uçağından bir yanıt gelmedi. Sovyet pilotlar kendi kontrol kulelerinden komut istediler. Kule şaşırıp duraladı. Anında alınan tek karar PL-5 denemesinin iptali oldu. Pilotlara uçakla ilişki kurmaları, konuşmaya çalışmaları ve yere inmeye zorlamaları söylendi. Bu arada kule ivedi olarak Moskova'yı, belki de Andropof'a akıl danışacak olan Mareşal Ustinov'u aradı. Bütün bunlar zaman alan şeylerdi. KAL 007 ise Kamçatka'yı aşmış Kuril zincirini geçiyordu. Daha çok sayıda avcı uçağı havada, KAL 007'nin rotası çevresinde dolanmaktaydı. Oysa uçak bunların hiçbirine ilgi göstermiyordu.

Ruslar çok zor bir ikilemle karşı karşıyaydılar. RC-135'lerin radar ekranlarını karıştırması işi daha da zorlaştırmaktaydı. Bir yandan hangi uçağın hangisi olduğuna ilişkin şaşkınlık sürüyor, öte yandan birşey yaklaşıyor ve yaklaşanın ne olduğunu anlayamıyorlardı. Ruslar RC-135'in her türlü elektronik şaşırtma, karıştırma yöntemlerine sahip olduğunu çok iyi bildikleri için (Eskelson ve Bernard, *Denver Post*. 13 Eylül 1983) radar ekranlarındaki görüntülerin gerçek olduğundan emin değillerdi.

Sonunda karar verildi: SSCB ülkenin tüm stratejik geleceğinin dayandığı güvenlik sistemini tehlikeye atamazdı. KAL 007'nin düşürülmesi gerekiyordu. Ancak bu eylem, işin daha az sert yollardan çözülebilme olanağının doğabileceği son ana dek ertelenmeliydi.

Avcı uçakları KAL 007'yi 75 dakika kadar yakından izlediler. Bu süre, askeri bir uçak için 75 saniye bile olamazdı. Fakat durum iyi değildi. KAL Sahalin'i geçmek üzereydi. Ruslar hala öylesine şaşkındılar ki yerdeki füze bataryalarına "RC-135'i durdurma" emri verdiler. (*New York Times*, 7 Ekim 1983)

Biraz sonra çok geç olacaktı. KAL 007 Sovyet hava sahasından çıkmak üzereydi. Uçağın ABD savaş uçaklarının koruyucu kolları arasında sevinçle kabul göreceğinden kuşku yoktu. Su-15, uçağı iki mil ötesine açıldı ve uçuş doğrultusunda makinalılarını çalıştırdı. Yanıt gelmedi. Bunun üzerine ölümcül füze ateşlendi. KAL 007 yara aldı ve hızla düşmeye başladı. Pilotun uzun süren sessizliği bozarak radyosundan uçağın isabet aldığını ve düşmekte olduğunu bildirmesi Sovyetlerin kuşkusunu haklı çıkardı: Uçağın radyosu *çalışıyordu!*

Bütün bunlara karşın Su-15, can kaybını en azda tutmak için başka füze ateşlemedi. Bu büyük bir özveriydi. Çünkü, kazanılan dakikalar mürettebatın ve casusluk aygıtlarının kurtulmasına yarayabilirdi.

Bu aynı zamanda, KAL 007'nin Japon karasularına dek süzülmesi ve böylece kurtarma işlemlerinin Sovyetlerce değil ABD gemilerince yapılması demekti. Eğer uçakta herhangi bir aygıt kalmışsa kurtarmayı kimin yaptığı çok önemlidir. Çevreye bir sürü ABD gemisi doluştu. Yolcuların cesetleri toplandı. Kara kutunun (uçuş kayıt kutusu) bulunup bulunmadığı ise hiç açıklanmadı.

Yaygara kopuyor – iğrenç yalanlar

ABD'nin kamuoyu yaratma cihazları son hızla çalışmaya başladı. Bayan Kirkpatrick ve Reagan, bütün dünyanın izlediği TV programlarında bu zalimce olayın SSCB'nin *tipik* bir tutumu olduğunu söylediler. Reagan, olay "insan haklarını ve insan yaşamının değerini hiçe sayan bir toplumun barbarlığı"dır dedi.

Hemen piyasaya Sovyet pilotlarının

konuşma bantları sürüldü. Bu bantlara göre, Sovyet pilotlar IFF mesajı (dost musun düşman mısın, bildir!) dışında KAL 007 ile hiçbir radyo bağlantısı kurmamışlar ve uyarı ateşi açmamışlardı. Sovyet pilotlarına karşı tarafa geçebilecekleri kuşkusuyla uluslararası frekanslardan yayın yapabilen aygıtların verilmediği iddia edildi. RC-135'den hiç söz edilmedi. ABD'nin bir sivil yolcu uçağına casusluk aygıtları yerleştirebileceği düşüncesi reddedildi.

Ağzını tutamayanlar var

İşte dünya kamuoyu bu hikayeyle dolduruldu. Hikayenin foyasının meydana çıkması pek ilgi çekmedi. Reagan'ın mal bulmuş mağribi gibi sarıldığı ses bantlarının makaslandığı haftalar sonra anlaşıldı.

Bantların tam metni incelenince görüldü ki, Sovyet uçakları uluslararası radyo frekanslarına *sahiptir* ve defalarca bu yollardan ilişki kurmaya çalışmışlardır. IFF mesajına ise hiç başvurulmamıştır.

Bayan Kirkpatrick, Birleşmiş Milletler'deki konuşmasında elindeki teyp bandını "Sovyet pilotunun herhangi bir uyarı atışı yapmadan" füzeyi ateşlediğini kanıtladığını söylemişti. Reagan da aynı bandı TV yayınında kullandı. Ancak daha sonra ortaya çıkan doğru band metinlerinde durum başkaydı. Asıl bantta, Sovyet pilot "füzeleri hedefe kitlediğini" söylüyor ve birkaç dakika sonra "makinalıları ateşliyorum" diyordu. (BBC, *Panorama* programı, 7 Kasım 1983) Orijinal kayıt üzerinde yapılan tahrifata ilişkin ABD hiçbir açıklama yapmadı.

Birkaç gün sonra RC-135'in olayla ilgili olduğu haberi dışarı sızdı. Bunun üzerine *Defence Science*'ın editörlerinden biri "KAL uçaklarının askeri haberalma amacıyla her zaman Sovyet hava sahasının üstünden uçtuklarını" kabul etti. *(San Francisco Examiner*, 4 Eylül 1983)

Bu gazete, "askeri haberalmayla yakın bağı olan bir görevlinin" açıklamasına da yer verdi. Gazete, bu görevlinin "ABD'ye dost hükümetlerin uçaklarının ABD'de casusluk araçlarıyla donatıldığını" itiraf ettiğini yazdı. Görevli, bu işi bir dizi özel elektronik şirketinin yaptığını ve Andrews Hava Üssü gibi üslerde bu tür çalışmaların yapıldığını söyledi.

Yukarıda sözü edilen Lufthansa pilotu Braunberg, KAL 007'nin uçuş bilgisayarı ve radyosunun bozulması durumunda bile yerini saptamak için yararlanabileceği standart bir tekniğin olduğuna işaret etmişti. Bu tekniğe göre hava radarını çalıştırarak "yerin yankısını" almak ve rotayı düzeltmek mümkündü. Birkaç saat öncesine kadar çalışan bilgisayar, radyo ve radarın birdenbire hepsinin birden bozulduğunu ve KAL 007 isabet alınca radyonun hemencecik kendi kendini tamir ettiğini düşünmek gerçekten inanılmaz bir saçmalıktır.

Sovyetlerin tutumuna bakalım

Ne var ki, ABD'nin olayı sunuş biçiminin kabul görmesinde, SSCB'nin olaydan sonra tam 6 gün sessiz kalmasının çok büyük etkisi oldu. Sovyetler bu altı günden sonra RC-135 olduğunu sandıkları bir yolcu uçağını düşürdüklerini söylediler. Belli ki elleri kolları bağlanmıştı. Yavaş yavaş fakat büyük bir öfkeye kapılarak düşürüldükleri tuzağın boyutlarını kavradılar. Bütün bunların daha önce de olduğunu hatırlamak onları özellikle hırslandırdı: 1978 yılında yine bir KAL uçağı Murmansk'daki büyük Sovyet deniz üssünün üstünde uçmuş ve Sovyet pilotları bu uçağa ateş açmıştı. (*The Times*, 3 Aralık 1983)

Sovyetlerin açıklaması da oldukça açık bir yalandır. Herkese, KAL 007 uçağının nerdeyse iki saat hava sahalarında uçtuğunu söylediler. Bu süre içinde bir 747 Jumbojeti farkedemediklerini — ya da askeri amaçlı bir sızma olduğuna inandıkları bir uçağı düşürmelerinin o kadar uzun zaman alacağını — savunmak sovyet pilotlarına kara çalmaktır. RC-135 zaman zaman karışıklığa yol açmış olabilir ama Sovyet açıklamasının temel vurgusu, sorumluluğu üstlenmekten kaçınmak ve dikkati RC-135'lerin varlığı üstünde toplamak oldu.

Bunu en çok açık eden şey, SSCB'nin olayla ilgili özür dilememesidir. Bu bir kaza olsaydı en akıllıca tutum özür dilemekti. Hatta bu bir kaza olmasaydı özür dilemek çok daha akıllıca birşey olurdu. Rusların özür dilememesinin asıl nedeni onların, KAL 007'nin ateşe atılmasından ve sonra da suçun kendilerine yüklenmesinden ABD'yi sorumlu tutmalarıdır.

Suçlu muradına erdi mi?

Olanlar yetmiyormuş gibi, SSCB'nin ABD'nin yaptığı bir şeyden dolayı özür dilemesi isteniyor... Bu kadarı da fazla, özür dilemesi gereken varsa o da ABD'dir. Pravda, CIA'nın, eski Başkan Nixon'u KAL 007'yle uçmaması için uyardığını yazıyor.

Tartışma götürmeyecek olan gerçek şudur ki çok sayıda masum insan ölmüştür. Çoğu kişi için bu bardağı taşıran son damla oldu. Batı dünyasında büyük bir anti-Sovyet fırtına estirildi. ABD Kongresi SSCB'yi "tarihin gördüğü en kınanacak ve en rezil cinayetlerden biri"yle suçlayan karar tasarısını sıfıra karşı 416 oyla karşı kabul etti.

Başkan çevrede egemen olan psikolojiyi sömürmekte usta davrandı. MX füzeleriyle ilgili öneriyi hemen Kongre'den geçirdi. Hatta kimyasal silahları ve sinir gazını geliştirme planını Senato'ya kabul ettirdi. Bu, silahlanma yarışını daha da ileri götürecek yolun açılması anlamına gelir.

Avrupa'da barış hareketi ezici bir darbe yiyor. Cruise ve Pershing'ler üstüne çıkan her tartışmada sağcı siyasetçiler hemen KAL trajedisine değinirlerken sol yanıt veremiyor. Halktaki şok psikolojisinin etkisiyle, yeni füzelerin yerleştirilmesi kararı uygulanıyor.

Elde ettiği zaferle gözleri kamaşan Reagan Grenada'yı işgal ediyor, Nikaragua üstündeki baskıyı artırıyor ve Lübnan'da Suriye'yle bir savaşa doğru ilerliyor. Kamuoyu yoklamalarında aldığı destek artıyor ve yardımcıları başkanın 1984 yılında bir kez daha adaylığını koyacağını duyuruyordu.

Uzatmayalım, lafı gevelemenin anlamı yok. Yukarıda anlatılanların gösterdiği gibi, KAL 007 uçağının ateşe atılmasında ve böylece yolcuların ölmesinde ana sorumluluk ABD'nindir. ABD Başkanı ve onun Birleşmiş Milletler büyükelçisi suçluların küstahlığıyla suçu başkasının üstüne atmak için iğrenç yalanlar söylüyorlar.

Bütün bu olup bitenler, Batı kamuoyunu aldatmak ve ABD'nin bağlaşıklarını yeni bir silahlanma yarışına sokmak için girişilmiş alçakça bir çabanın ürünüdür. Anlatıklarımızın doğruluğunu kanıtlamak mümkün değildir. Ama, anlattıklarımızın bilinen bütün verilere uygun olduğunu ve resmi ABD açıklamasının ise bu verilerin hemen hemen hiçbirine uymadığını söylemek mümkündür. Dünya kamuoyuna yalan söylendiği tartışılmaz bir gerçektir.

Bugün, Cruise'ları üslendirmiş olan İngiltere ABD tarafından çok tehlikeli bir konuma itilmiştir. Ruslar kendilerini bir gün, füzelerini bize de ateşlemeye "zorlanmış" hissedebilirler. Bu anlamda biz hepimiz şimdi KAL 007'nin yolcularıyız. Çevresine ayık gözlerle bakıp harekete geçenlere sakin olun deniyor. Endişelerini yüksek sesle dile getirenler "anti-Amerikan" olarak nitelendiriliyor. Bu söylenenler, 1 Eylül günü Japon Denizi'nin buzlu sularına gömülen zavallı insanlara da bize de hakarettir.

Not: Okuma kolaylığı açısından arabaşlıkları biz koyduk — İ.S.

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR - TKP II. PROGRAMI

İnkılâp Yolu külliatı

TURKİYE
KOMMUNİST FIRKASI
FEALİYET PROGRAMI

VIII

Türkiye Komünist Fırkası Faaliyet Programı

Kemalist buryuvazinin diktatorluğuna karşı meyusane mücadelesinde, amele sınıfı sindikalarını yaratmaya cabaliyor. O, ayni zamanda pişdar teşkilâtını, kommunist fıkasını da kuruyor. Kemalist bujurvazinin başlica hedefleri: Amele sınıfını teşkilâtsız bir hale irca etmek, onun müstakil teşkilâtlarını yikmak, kommunist pişdarını mahvetmek, proletaryayi "kendisi için sınıf" olarak teazziden men'etmektir. Amele sınıfının kesafeti, kuvveti, teşkilât ve şuur derecesi bil'hassa burjuva diktatorluğuna karşı sınıf mücadelesi içinde ziyadeleşirler. Halk fırkasına karşı mücadelede, proletaryanın sevkü idare edici rolu için elzem olan şerait gittikçe daha ziyade olgunlaşıyor. Proletarya, kommunist fırkasının idaresi altında, muharrik kuvvetleri amele sınıfı ve köylülüğün ana kütleleri olacak olan, halkçı burjuva inkilâbında hegemonyayi elinde tutacaktır. Mütenevvî ahval dolayısıla (S.S.C.İ. nın yakınlığı, köy ehalisinin oldukça derin tabakalaşmaşı, garpta beynelmilel inkilâpçı amele haraketinin, şarkta millî kurtuluş mücadelelerinin inkişafı, v.s.) bu *halkçı burjuva inkilâbı sür'atle sosyalist inkilâbına tahavvül edecektir.*

11. Elyevün halk fırkası derin bir buhran geçiriyor. İnkilâbın halledememiş oldugu meseleler sınıf zıddiyyetlerini vahimleştiriyor. İmperyalismin soygunu memleketi takattan düşüyor. Halk fırkası hükûmetinin haricî siyaseti, memleketin beynelmilel vaziyetini, *onu muhtelif imperyalistlerin yakın şarktaki mücadeleleri içine sürüklemek suretile,* gün geçtikçe daha karışık bir hale getiriyor. İmperyalistler Türkiyenin güç bir iktisadî vaz'iyette bulunmasından bil'istifade gittikçe daha büyük metalip ileri sürüyorlar; halk fırkası hükûmetini gittikçe daha mühim imtiyazlar vermeğe ve tamamile teslim olmaya mecbur etmek için uğraşıyorlar. Kendini buhran kısaçına kaptırmış olan ve imperyalistlerin mütezayit metalibini tatmin etmeğe icbar edilen halk fırkası yeni manevralarla kendine bir kaçamak yolu araştırıyor ve S.S.C.İ. ya yeniden yaklaşmak teşebbüslerinde bulunıyor.

Köylerin mürabahacı tüccar sermayesi tarafından soyulması yarı-derebeylik esaretini doğuran, zıraî münasebetlerin genişlemesini ardisira getiriyor. Köylülüğün harabîye sürüklenmesi ve sanayiin çok ağır inkişaf etmesi, dahilî pazarın inkişafını dar bir kadro içinde tahdit ediyor. Uç sene üst üste fena mahsul alınması derin bir kesatlığı mucip oldu. Bundan başka son zamanlar artık zıraî buhran Türkiyede mütezayit cihanşumul zıraî buhran şeraiti dahilinde inkişaf ediyor. Sanayide de bir durgunluk hüküm sürüyor. Osmanlı borçlarının tanınması ve ödenmesi menfi haricî ticaret bilançosu, iktisadiyatın durgunluğuna ragmen bütçenin tezayüdü malî buhranı mütemadiyen vahimleştiriyorlar. Türk lirası seri bir tempo ile kıymetini kaybediyor.

Halk fırkası hükûmetinin buhranı tahfif için ittihaz ettiği tedbirler (ecnebî memleketlerden emtia ve makina ithalatının tenkisi, ihracatın teşvik ve tezyidi, bazı sanayi şubelerini bil'hassa mensucat sanayiini sur'atle inkişaf ettirmek teşebbüsleri, yerli malı istihlâki lehinde şiddetli propaganda, sanayie Devlet muavenetinin artırılması v.s.) hali hazır buhranı mahsus bir derecede tahfife müncer olamazlar. İktisadî buhran halk fırkasını bir taraftan ecnebi sermayesi önünde teslim olmak yolunda, diğer taraftan da amele sınıfını ve köylülüğün ana kütlelerini şiddetle istismar etmek yolunda mütemadiyen ileriye doğru itiyor. Müstahsıl kuvvetlerin aşağı sevviyede bulunmaları, ve ayni zamanda burjuvazinin sur'atle sanayii inkişaf ettirmek arzusunu beslemesi neticesi, *amele sınıfının ve başlıca köylülük kütlelerinin istismarı son derecede vahşiyane bir mahiyet taşıyor.* Fakat bunun neticesi olarak, amele sınıfının ve köylülüğün mukavemeti de artıyor. Başlica köylü kütlelerinin hoşnutsuzluğu ziyadeleşiyor. Amele sınıfı içinde kemalist burjuvaziye ve onun hükûmetine karşı düşmanlık hisleri için için kaynıyor. Harabiye duçar olan küçük burjuvazi mütemadiyen halk fırkasından uzaklaşıyor ve çok defa mürteci anasırın tesiri altına düşüyor. İktisadî buhran ve halk fırkasının içtimaî temelinin darlaşması, yarı-derebeyi büyük erazî sahiplerinin ve imperyalizme bağli ve inkilâp tarafından zedelenmiş olan eski büyük ticaret burjuvazisinin (komprador) muhalefetini canlandırıyor. Millî sanayi sermayesi ile millî banka sermayesının bir arada kaynaşması vetiresi başlamış olmasına ragmen, bizzat kemalism cephesinde burjuvazinin muhtelif hızıpları arasında dahilî bir mücadele cereyan edip duruyor. Sanayi burjuvazisi sınai mamulat üzerinden alınan gümrük rusumunun yükseltilmesi lehinde bulunuyor. Ziraat sermayedarları ve büyük erazi sahipleri zıraî mahsulâta yüksek bir gümrük tarifesi konmasını istediler ve bunu elde ettiler. Ticaret burjuvazisine gelince o umumiyyetle ithalata karşı yüksek bir tarife vazına karşı mukavemet ediyor. İmperyalisme bağlı yeni büyük ticaret burjuvazisi gün geçtekçe daha ziyade ecnebî sermayesi ile mezcoluyor ve halk fırkası hükûmetini imperyalisme teslim olma yolunda daha çabuk yürümeğe icbar ediyor.

Fakat ımperyalismin cihan harbinden sonraki inkişafının üçüncü devresi şeraiti içinde, millî inkilâbı müteakip, millî kurtuluş mücadelesinin ve proletaryanın sınıf mücadelesinin hızlanış şeraiti dahilinde, ve amele sınıfının ve köylülüğün mütezayit mukavemeti şeraiti dahilinde, imperyalistlerle bir anlaşma son derece güçleşmiş bulunıyor. Mamafih amele sınıfının ve köylülüğün hoşnutsuzluğu henüz halk fırkası hükûmetini yıkmaya muktedir bir kuvvet haline gelmiş değildir. Denilebilir ki bu hükûmet bugüne kadar inkilâp kuvvetlerinin teşkilâtlanmasına, onların halk fırkasının hakimiyetini devirebilecek bir derecede temerküz etmelerine mani olmağa muvaffak oldu.

(Devam edecek)

Sapı samana karıştıranlar

Sayın Oya Baydar, sayın Aydın Engin!

Türkiye Postası'nda yazılarınızı dikkatle ve ibretle okuyorum.

Ben günde sekiz saat çalışan bir işçiyim. İşçilerin kurtuluşunun ancak sosyalizmde olduğuna yürekten inanan bir insanım. Sosyalizme devrimsiz varılamayacağını biliyorum. Bu işin örgütsüz olamayacağını, biraz pratikten, biraz da okuyarak öğrendim.

Ben sosyalizmde de işçi olarak çalışacağımı biliyorum. Şu farkla ki sosyalizmde istikbal endişesi taşımadan, üstelik çocuklarımın istikballerinin garanti altında olduğunu bilerek ve severek çalışacağım. Sosyalizmi istemem için bu bile yetiyor.

Oysa yarın sosyalizm geldiğinde, sizin yeriniz herhalde benim gibi bir fabrika işçiliği olmayacaktır.

Daha önce Aydın Engin'in "sırtında yumurta küfesi taşıma sorumluluğu" anlamındaki yazısını ve son olarak da 16 Aralık tarihli *Türkiye Postası*'ndaki sizin yazınızı okudum. Ancak bence sizler hâlâ ana halkayı yakalayamamışsınız.

Belirttiğiniz "en önemli şey"de anlaşıyoruz. Ama sorunun çözümünde anlaşamıyoruz.

Diyorsunuz ki "bugün Türkiye'de sistemli, bilinçli bir bilinç bulandırma, sapı samana karıştırma denen olgu var ve en tehlikelidir". Peki ya devrimci ya da komünist kesimde bu olgu yok mu?

Şimdi ben sizin yazınızla bir paralellik kurarak şu Türkiye Komünist Partisi'nde oynanan oyunlara değinsem ne dersiniz?

Siz "birkaç kuklayı büyük bir salonda toplayıp adına Türkiye Büyük Millet Meclisi diyenler... bugün bayram ediyorlar..." diyorsunuz.

Şimdi ben de,"birkaç sorumsuz komünist kılıklı kişiyi, bir salonda toplayıp TKP 5. Kongresi yapıldı diye ileri sürüp düğün bayram edenler" diye bir benzetme yaparsam yanlış mı olur?

Siz "bugün Türkiye'de bütün değerler ve kavramlar haince ve bilinçli olarak faşizm ve onun ardındaki uluslararası gericilik tarafından ters çevrilmektedir" diyorsunuz.

Ben de, "bugün Türkiye komünist hareketinde bütün değerler heder edilmekte" vb. dersem kızar mısınız? Ya da, "bugün Türkiye komünist hareketinde sap saman karıştırılmaktadır" dersem, ne dersiniz?

Örnekleri çoktur.

Yıl 1979. Türkiye'de devrimci durum var. Devrimci durumun varlığı ve gittikçe olgunlaştığı *Atılım* 1977 Ocak sayısında yazıldı.

1979 yılında, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabında Yürükoğlu yoldaş devrimci durumdan sözedince neden kıyamet koptu? Ki bu kitabın ilk baskısının örgüt direktifiyle biz eğitimini yapmış ve dağıtmıştık.

Kitabın ikinci baskısı çıkınca "sapı samana karıştırma" gibi talihsiz bir işi sizler de karıştırmaya başladınız. *İşçinin Sesi* ve Yürükoğlu'nun hain oldukları fısıldanmaya, örgüte gelen *İşçinin Sesi* gazeteleri yırtılmaya, saklanmaya başlandı. Peki bu tavır komünist bir tavır mıydı?

O dönemde iki tarafın yayınlarına, yani *Atılım* ve *İşçinin Sesi*'ne göz atarsanız, kimin iyi niyetli kimin kötü niyetli olduğunu rahat görebilirsiniz.

8 Ekim 1979 tarihli *İşçinin Sesi*'nde bakın Yürükoğlu yoldaş ne diyordu: "Yoldaşlar, yineliyelim. Saptığınız tasfiyecilik yolu çıkmazdır. Örgütümüze hareketimize büyük zarar getireceksiniz. Leninciler ne provokatördür, ne fraksiyoncudur, ne bölücüdür, ne Troçkistir. Hareketin yanlışlardan arınmasından başka amaçları yoktur." Aynı tarihli *Atılım* ise şunu yazıyordu: "Bunlar bir avuç küçük burjuva aydınıdır. Bunların TKP ile uzaktan yakından bir ilişkileri yoktur."

Yıl 1980. Yönetimine *İşçinin Sesi* sempatizanı geçen FİDEF'e bağlı Mannheim örgüt delegeleri FİDEF Kongresi salonuna önce alınıyor sonra da dövülerek dışarı çıkarılıyor. Aynı günün akşamı Köln radyosunda Kongre'ye faşistlerin saldırdığı ilan ediliyordu.

Tüm bunlar akıp biterken, ben henüz *İşçinin Sesi*'nden değildim. Ancak kafamda örgüte ilişkin ideolojik sorunlar vardı. Sabırla bekliyor ve *Atılım*'ın ideolojik mücadele ile *İşçinin Sesi*'nin getirdiği ideolojik konuları çürütmesini bekliyordum. Fakat tersi oldu. *Atılım*'ın yaptığı tek şey çamur atmaktı.

Böylece *İşçinin Sesi*'nin doğru görüşlerini savunmaya ve Yürükoğlu yoldaşın atılma biçimine karşı çıkmaya başladım. Tüzük çiğnenmişti ve ben tüzüğü çiğneyen bir yönetimin meşru olamayacağını düşünüyordum.

Çok uzun hikaye. Bugüne gelirsek, bugün bölgemizdeki resmi örgüt sorumluları, emin olun, Kemalizmin sol kanadı bile değiller. MSP'lileri komünistlere tercih edenler, Ramazan'da imsakiye çıkaranlar, cuntaya hâlâ faşist demeye dilleri varmayanlar hatta açıkça "cunta faşist değildir" diyenler bugün resmi hareketin yöneticileridir.

Çok şeyler yazılabilir. Ancak tüm bu dönem boyunca devrime inancından başka suçu olmayan insanlar tasfiye edildi ve sap samana hep karıştı.

Evet bugün burjuvazi, gericilik, faşizm bilinçli bir şekilde sapı samana karıştırma çabası içinde.

Ya siz ne yapıyorsunuz?

1979'dan günümüze değin Türkiye Komünist Partisi'nde sapı samana karıştırma görevini başa almadınız mı?

Dört sene boyunca bu uğursuz işlevi yaparken ya da yapanlara hizmet ederken gerçek komünistleri tasfiye etme gibi uğursuz bir işi yapmadınız mı?

Şimdi de kalkmış burjuvaziye kızıyorsunuz. Bunu yapmak, burjuvazinin görevidir. Bunda şaşılacak birşey göremiyorum. Çünkü sınıf düşmanıdır.

Biz kendimize bakalım. Bugün Türkiye komünist hareketinin en iyi kadroları bölünmüş durumdadır. Bu bölünme olduğu sürece bundan burjuvazi kârlı çıkacaktır.

Bu kadroların birleştirilmesi bugün en başa alınması gereken, yakıcı bir görevdir. Benim yerim sağlam ve fabrika işçiliğidir. Kim gelirse gelsin, devrimi kim yaparsa yapsın durumum değişmeyecek. Ancak şuna kesinlikle inanıyorum, en iyi komünist kadrolar bölünmüş olduğu sürece kötü birşey.

Şimdi siz ve Aydın Engin ve diğer aydınlarımız, Türkiye işçi sınıfı ve halkımız karşısında gerçekten sorumluluk duyuyorsanız, ki bunun göstergesi pratiktir, o zaman şu dağınık komünistleri devrimci bir program etrafında birleştirmek için çaba harcayın.

Daha az bağnazlık gösterin.

Biz *İşçinin Sesi* olarak tüm eylemlerimizde *Atılım*'ı ve *Türkiye Postası*'nı seve seve kendi masamıza *İşçinin Sesi*'yle beraber yanyana koyarız. Ama resmiler kendi örgütlerini *İşçinin Sesi* dahil hiçbir devrimci yayını sattırmazlar, sokmazlar. Buna tüm Münih şahittir.

Sizlere sapı saman kimin karıştırdığını anlatmaya çalıştım.

Mektubumun yayınlanmayacağını biliyorum. Önemli de değil ancak, biz komünistler birbirimizi affetmesini bilemezsek burjuvazi hiç affetmez. Geçmişte kim hata yapmadı. Ama artık yeter demenin zamanı geldi.

Yaşasın Leninci birliği sağlamış Mustafa Suphilerin partisi TKP'miz!

Kahrolsun bağnazlık, kariyerizm ve faşizm!

Z. Baylan, Münih

Somut sorunlardan yola çıkıyoruz

Son dönemlerde, özellikle Yürükoğlu yoldaşımızın "Toptancı siyasete hayır" Çek-Al'ından sonra yerel sorunlarla ilgilenmeye daha çok ağırlık vermekteyiz.

Çevremizde düzenlenen gecelere ve tartışmalara katılarak, hem yerel-güncel konuları daha yakından izleyebiliyor, hem de masalar açarak kendimizi tanıtabiliyoruz. Bu eylemlerde varolan ilişkilerimizi pekiştiriyor, yeni ilişkiler kuruyoruz.

Bir örnek olarak, 9 Kasım'da HTİB olarak katıldığımız bir toplantıyı anlatmak istiyorum. Bu toplantı Hamburg-Einsbüttel'de, semt parlamentosunun hazırlamış olduğu "yabancılara yerel seçim hakkı" konulu bir tartışma toplantısıydı. Parlamentoyu Hıristiyan Demokrat Parti (CDU), Sosyal Demokrat Parti (SPD) ve Yeşil Alternatif Liste (GAL) temsil ediyordu. Birçok yerli ve yabancı örgüt ve parti de bu tartışmaya katıldı.

GAL sözcüsü tartışmada şöyle dedi: "Gerçek bir entegrasyon şimdiye kadar hiç istenmemiştir. Zimmermann'ın uyguladığı entegrasyon değil, kaçırma siyasetidir." Aynı sözcü istemlerini ise şöyle sıraladı:

1. Seçim hakkı. (Yerel seçim hakkı, daha sonra da üst düzeyde seçim hakkı.)

2. Her türlü yurttaşlık haklarını içeren gerçek entegrasyon.

GAL'in istemleri bizim de desteğimizi aldı ve onlara bu konuda birlikte çalışma önerdik. İsteğimizi kabul ettiler ve çalışmalara başladık.

Amacımız, yerel siyaset düzeyinde etkinliğimizi daha da arttırmak ve bu potansiyeli Türkiye devrimi için yararlı kılmaktır.

Ulak, Hamburg

Hollanda'da yığınlar arasında çalışmaya hız veriyoruz

Hepimiz biliyoruz ki devrim savaşında olanaklardan yararlanmak, tehlikelerden korunmak yığınların içine gömülü çalışmakla olur.

İdeolojik gücümüzü nesnel güce çevirmek diye önemli bir görevimiz var. Yığın çalışmasını yükselterek bu görevimizi daha iyi yerine getirmeliyiz.

Yığın çalışmasında nelere dikkat etmemiz gerektiğini, yığın çalışmasının önemini ve yollarını Yürükoğlu yoldaş *Ajitasyon ve Propagandanın Güncel Sorunları* kitabında yeterince açmıştı. Faşist Evren'in bu kitaba saldırması boşuna değildi. Ne var ki yine yoldaşımızın "Toptancı siyasete hayır" yazısında belittiği gibi, bugüne kadar yığın çalışmasında üzerimize düşen görevleri tam yerine getiremedik. Doğrular kitaplarımızda, kafalarımızda kalakaldı.

Yürükoğlu yoldaşın "Toptancı siyasete hayır" yazısı bize bir kez daha gösterdi ki, herşeyin sonunu kadrolar belirleyecektir, ama bu kadrolar yığınlar içinde gömülü çalışabilirlerse, somut sorunları yakalayarak, somut dertlerden kalkarak yığınlara devrim hedefini gösterebilirlerse, yani yığınlara güven verip, onların gönlünü kazanıp devrim için seferber edebilirlerse herşeyin sonunu belirleyecektir.

Geçen hafta bu konuda canlı bir deneyimimiz oldu. 19 Kasım 1983 tarihinde Amsterdam'da bir sohbet toplantısı düzenledik. Amacımız tanıdıklarla, dostlarımızla daha sıcak ilişkiler geliştirmekti. Toplantı beklenen yığınsallıkta oldu.

Bir yoldaşın açılış konuşmasından sonra hep birlikte yemek yedik. Çeşitli sorunlar üzerine sohbet ettik. Bu arada, bir anlamda Ekim Devrimi'nin 66. yıldönümünü kutlamak amacıyla, Ekim Devrimi'ni anlatan bir film gösterildi. Daha sonra yoldaşlarımız saz çaldılar, türküler okundu, halay çekildi, fıkralar anlatıldı. Her yanıyla başarılı olan sohbet toplantısı, sıcak, dostça bir hava içinde son buldu.

Toplantıya katılan Hollandalı arkadaşlarımızdan biri, çalıştığı radyo adına yoldaşlarla röportaj yaptı. Hollanda'da yaşayan Türkiyelilerin ne gibi sorunları olduğunu, bu sorunlara ne gibi çözümler önerdiğimizi, öteki örgütlerden farkımızı ve yabancı düşmanlığı, barış savaşımı gibi konulardaki düşüncelerimizi, tavırlarımızı sordu. Yoldaşlar, Türkçe ve Hollandaca yanıtlar verdiler ve röportaj üç gün radyodan yayınlandı.

Devrimci selamlar.

Seydo Fırat, Hollanda

Program tartışmamız büyük ilgi topluyor

TKP 4. Program Taslağı'nı sempatizanlarımızla tartışıyoruz. Bu tartışma geniş bir devrimci çevre tarafından da ilgiyle izlenmektedir.

24.12.1983 Cumartesi günü program taslağı tartışmasının bir bölümü olan İDHD, seminer olarak verildi. Seminerde bizim "resmiler" de dahil olmak üzere Komkar, *Devrimci İşçi, Gerçek, Kurtuluş* ve bağımsızlardan birçok temsilci vardı.

Birinci bölümde genel olarak Marks, Engels ve Lenin'in devrime ilişkin görüşleri süreçleriyle işlendikten sonra TKP 4. Program Taslağı'nda yer alan İDHD'nin mantığı anlatıldı. Siyasal devrim, toplumsal devrim kavramları işlenerek aralarındaki ilişki açıklandı. Özetle Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinin devrimden başka kurtuluş yolları olmadığı ortaya kondu.

Seminerin ikinci bölümü tartışma, konuyla ilgili görüş belirtme ve soru sormaya ayrıldı.

"Resmiler"den söz alan bir temsilci konu dışına çıkarak *İşçinin Sesi*'ni ABD emperyalizmine karşı savaşmamakla suçladı. Bunun üzerine semineri veren yoldaş şu yanıtı verdi: "*İşçinin Sesi* ABD, Japonya, Fransa, İngiltere ve F.Almanya'sıyla bir sistem olan emperyalizme karşı savaşmaktadır. Oportünistler gibi bunun tersini yapmak, yani salt ABD emperyalizmine karşı 'savaşım', kaçınılmaz olarak diğer emperyalist ülkelerin rolünü küçümsemeyi, hatta kendi burjuvazilerini aklamayı getirecektir."

Komkar temsilcisi semineri veren yoldaşın dünya komünist harketinin sağa kaydığını belirtmesi üzerine, *İşçinin Sesi*'ni alıngan olmakla suçladı. Bu değerlendirmemizin, dünya komünist hareketinin *İşçinin Sesi*'ni tanımamasından kaynaklandığını söyledi. Bunun üzerine bu değerlendirmenin dünya komünist hareketinin *İşçinin Sesi*'ni tanımamasından değil, tersine, onun nesnel konumundan kaynaklandığı vurgulandı. İKP'siyle, FKP'siyle, TKP'siyle, SBKP'siyle bugün dünya komünist hareketinde bir ideolojik birliğin olmadığı açıklandı. Komünistlerin birliğinin Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinden, "herşey barış için" belgisine indirgenmesinin bu sağa kayışın en açık örneği olduğu söylendi.

Genellikle bu düzeyde süren tartışmalar başta bizim için olmak üzere tüm katılanlar açısından yararlı oldu.

Salonda açtığımız masada yayınlarımız büyük ilgi gördü. Derneklerinde burjuva gazeteleri dışında hiçbir devrimci yayının satılmasına izin vermeyen anti-demokratik "resmiler"e örnek olmak için *Atılım*'ın yayın masamızda *İşçinin Sesi*'yle yan yana satılmasını sağladık. Bu tutumumuz diğer devrimci örgüt temsilcileri tarafından da olumlu karşılandı.

A. Sökmen, Münih

Türkiye'yi ancak biz kurtarabiliriz

Değerli yoldaşlar,

6 Kasım seçimleriyle şimdiden sonu belli olan sahte demokrasi geldi. Özal başbakanlık koltuğuna oturdu. Ama bu oturma rahat bir oturma olmayacak. Özal'ın işi biraz zora benziyor. Konuşmalarından ve takındığı tavırlardan anlaşılıyor ki kendisi de bu işin altından kalkamayacağını hissediyor.

Alman televizyonunun üçüncü kanalından yayınlanan Türkiye programını seyrettim. Programda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çekilen bir film gösterildi. Gazetecilerin Özal'a sorduğu sorulara, Özal hep, "inşallah başaracağız" ve "Allah yardımcımız olsun" diye cevap verdi. Bu durumda Allah da Özal'a pek yardımcı olamayacağa benziyor.

Mecliste ilk konuşmayı Kenan Evren yaptı. Evren, 12 Eylül'de mecbur kaldığımız için başa gelmiştik, bizi mecbur ettiler, yoksa vatan parçalanıyordu, kardeş kanı akmaya başlamıştı, bu duruma göz yumamazdık, 3 yıl aradan sonra 6 Kasım seçimleriyle Türkiyemiz yeniden demokrasiye ve askerlerimiz sevine sevine kışlalarına döndü, dedi. Acaba, Kenan Evren'in dediği gibi, Türkiye'ye gerçekten demokrasi mi geldi? Tabii ki hayır.

Turgut Özal bir başka konuşmasında, 12 Eylül'ü cânı gönülden destekliyorum, diyordu. Bu, Özal'ın arkasında 12 Eylül'de gelenler var, demektir. Peki nerede kaldı demokrasi?

Türkiye'nin durumuna gelince, izinden dönen arkadaşlardan ve gazetelerden çıkan yazılardan anladığımıza göre, memur, işçi ve dar gelirli ailelerin durumu çok kötüymüş Yan geliri olmayan bir ailenin tek aylıkla geçinmesi bir hayal diyorlar.

Tercüman gazetesinde çıkan bir yazıyı okudum. Yazı, enflasyon şimdiden %50'yi buldu, işçinin ve dar gelirli ailelerin sofrasına biraz daha el atıldı, diyor. Gerici ve kapitalist sistemin davulunu çalan bir gazete bile bu gerçekleri açıklamak zorunda kalıyor. Demek ki Türkiye'de çekilecek bir durum kalmamış. Gene *Tercüman* gazetesi işçi ve memurlarla yaptığı bir röportajı yayınlamış. Bir memur. benim aldığım maaş ev kirasına ve yavan ekmek parasına ancak yetiyor, diyor. Bir başka memur da şöyle diyor: "Benim köyümden gelen yan gelirim olmasa aç kalırım. Bu maaşla nasıl geçineyim. Yan geliri olmayan arkadaşlar nasıl geçiniyorlar diye şaşırıyorum."

Görülüyor ki, Turgut Özal'ın işi gerçekten zor ve Özal'ı sorunlar ve ağır yükler bekliyor. Bu gidişle, halkın karnını bile doyuramayacağa benziyor. Türkiye'yi ne Evren, ne Evren'in askerleri, ne de Turgut Özal kurtarabilir. Kurtuluşun tek yolu devrimdir.

Değerli yoldaşlar, cânı gönülden devrim için savaşalım. Başımıza getirilen bu sahtekar ve yalancıları bir an önce başımızdan defedelim.

M. Yıldız, Bonn

Kadınları devrim kavgasına kazanalım

Bugüne kadar kadın sorunu üzerine çok şeyler yazıldı. Ancak, kadın sorununu en doğru ve tutarlı olarak ele alan komünistler olmuştur. Marksizm-Leninizm konunun özünü ve gerçek çözümü göstermiştir.

Bugün kapitalizm altında, kadınların ezilip sömürüldüğü, birçok haktan mahrum bırakıldığı bir gerçektir. Ne var ki, bu gerçeği tekrarlayıp durmak, yalnızca ezgiden, baskıdan söz etmek kadın sorununa sahip çıkıldığını göstermez. Bu haklar için savaşmak, kadınlara hayatın pratiği içinde günübirlik yardımcı olmak, onların siyasal çalışmadaki yerlerini almalarının koşullarını yaratmak gerekir.

Şu bir gerçektir ki, bu çalışmada erkek komünistlerin özverili davranmaları, kendilerini tutuculuklardan arındırmaya çalışmaları gereklidir. Bunlar olmadan, kadın sorunundan sözetmek "gönül almaktan" öteye fazla bir anlam taşımaz.

Lenin'in şu sözleri çok öğreticidir:

"Kadın işçi hareketi yalnızca biçimsel bir eşitlikle yetinmez, onun baş görevi, kadının ekonomik ve toplumsal eşitliği için savaşım vermektir.

"Baş görev kadını toplumsal üretime katmak, onu 'ev köleliğinden', mutfağın ve çocuk odasının bunaltıcı, aşağılayıcı, ebedi ve başka birşeye yer bırakmayan baskısından kurtarmaktır." (*Toplu Yapıtlar*, Fransızca basım, c. 30, s.421)

Bu sözler kadın sorununun önemini ve komünistlerin görevini yeterince gösteriyor.

Kadınlar arasında çalışmanın özel bir çalışma olduğunu unutmadan, ajitasyon ve propaganda yöntemlerini doğru seçmek gereklidir. Türkiyeli kadınlar açısından bakıldığında ise, özel çalışmanın önemi daha da artmaktadır. Lenin kadınlar "ev kölesidir" diyor. Bu kölelik Türkiye'de çok daha fazla belirgindir. Bir de faşizmin her alandaki baskısının sürdüğü bugünkü koşullarda, "resmi fuhuş"un 300 binden fazla kadını kapsadığını düşünürsek, Türkiyeli kadının nasıl ayaklar altında çiğnendiğini daha iyi görürüz.

Kadın erkek tüm komünistler, kadınları savaşıma katmak, onları proletaryanın davasına kazanmak için her zorluğu aşmaya çalışmalı ve aşmalıdır.

Türkiye'de faşizme karşı yürüyen devrim kavgasına kadınları kazanmadan zafere ulaşamayız.

Berivan Emek, Hollanda

Hollanda'daki grev dalgası neyi gösteriyor

Yoldaşlar,
Uzun süredir Hollanda'yı altüst eden grevlerden sözetmek istiyorum.

Hollanda parlamentosu ekomik krizi bahane ederek, tüm memurların emeklilik ücretlerinden %3,5'luk kesinti yapma yönünde bir karar aldı. Bu karar 1 Ocak 1984'te yururlüğe giriyor.

Alınan bu kararı protesto etmek ve kazanmış oldukları hakları geri vermemek için tüm memurlar işi yavaşlatma ve aksatma eylemine giriştiler.

Bu eyleme, burjuva devlet aygıtının vurucu gücü polis de katıldı. Daha sonra polis geri çekildi. Ortalıkta dolaşan bir habere göre, bunun nedeni, polis ücretlerine ek zam yapıldığıdır. Polis örgütüne grev kırıcılığı yaptırmak için böyle bir yola başvurulduğu büyük olasılıkla doğrudur.

Temizlik işleri bir aydır yapılmıyor. Büyük şehirlerin her sokağında çöpler yığılmış durumdadır.

Tramvay, metro, otobüs ve trenlerde çalışanlar, haftanın 2-3 günü grev yapıyorlar.

Ülke dışı posta dağıtımı işlemiyor. Bu nedenle bu haberimiz gazeteye geç ulaşacaktır. Gümrük memurları taşıt giriş-çıkışını yer yer engelliyorlar. Grevin kapsamı gittikçe büyüyor.

Tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Hollanda'da da belli bir hareketlilik var. Bunun nedeni kapitalizmin bunalımıdır.

Bu bunalımdan kapitalizmi yıkma yönünde yararlanmasını bilelim.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşelim.

Ufuk Savaş, Hollanda

Konfeksiyonda birliği yükseltelim

Paris'te çalıştığım konfeksiyon atölyesinde 10 işçiyiz. Bunlardan ikisi ara işçisi ve aylıkla çalışıyor. Geriye kalan 8 kişi parçabaşı iş yapıyor.

Parçabaşı çalışmak işçilerin birliğini zorlaştırıyor. Sömürü ilişkisini gizliyor, araya rekabet sokuyor. Şöyle anlatayım:

Kapitalist işyeri açıyor, makina alıyor. Makinalar kendiliğinden artık-değer üretemez. Makinayı işletecek işçi gerek. İşçiler geliyor, çalışmaya başlıyorlar. Tanışıp arkadaş oluyorlar. Birbirlerinin evine gidip geliyorlar. Yani insanca-kardeşçe ilişkiler kuruluyor, birlik duyguları gelişiyor. Ama fabrikada üretim parçabaşı esasına göreyse durum değişiveriyor.

Parçabaşı sisteminde her işçinin çalışma koşulları ve dolayısıyla aldığı ücretler farklılaştığı için birlikteliğin temelleri zayıflıyor. Daha çok kazanacağım diye işçilerin gözünü hırs bürüyor. Birbirlerine düşüyorlar. İşçinin gözü çalışmaktan başka birşey görmüyor. Öyle ya, "çok çalış, çok kazan (!)". Günde 13-14 saat süren bu ağır çalışmanın daha ne kadar süreceğini kimse düşünmüyor. Aslında düşünecek zaman kalmıyor. İşçi nasıl sömürüldüğünün farkına bile varamadan yıllar geçiyor.

Bizim atölyede de bu böyle iki yıl sürdü. Patron aramızdaki rekabeti körükleyerek ücretleri düşürdükçe düşürdü. Örneğin, yeni bir model geldi, diyelim. Parçabaşı ücreti belirlenecek. Bir-iki kişi daha yüksek istiyorsa ötekiler cesaret edip destekleyemiyor. O zaman patron, ötekiler razı, size ne oluyor, diyor. Aslında kafasında bize belli bir ücret biçmiş. Her modele göre günde ne kadar iş çıkması gerektiğini ve az çıkaran işçiyle çok çıkaran işçinin ortalamasını hesaplıyor. Makinacıların hepsi de hızlıysa o zaman ücreti daha da düşürüyor. Kısacası işçiler birlik olamayınca patron istediği ücreti dayatıyor.

Ben işçi arkadaşlarıma bütün bunları bir bir anlattım. Aramızdaki çekişmeyi bırakalım, birlik olalım dedim. Hepimiz aylık çalışma sistemine geçelim, insan gibi günde 8 saat çalışalım. Kendimizi parçalamayalım, sağlığımızı yitirmeyelim, dedim. Kurtulmak yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz...

Neyse, uğraş didin, bir yerde toplanmaya karar verdik. Aramızda üç tane de Faslı işçi vardı. Onun için toplantıya tercüman da getirdik. 3-4 toplantı yaptık. Anlaşmaya vardık. Aldığımız kararları atölyede uyguladık. Bu büyük bir başarıydı. Herkesin birbirine güveni doğdu. Patronun tavrı değişti. Uzlaşma yollarını aramaya başladı.

Daha sorunları tam olarak çözemedik. Çünkü patronun bir başka atölyesi daha var. Şimdi oradaki işçilerle ilişkiye geçmeye çalışıyoruz. Patron da bu ilişkinin kurulmaması için elinden geleni yapıyor. Öteki atölyedeki işçilerin çoğunluğu yabancı. Bu nedenle biraz zorluk çekeceğiz. Ama biz bu zinciri mutlaka kıracağız.

F.M., Paris

Nobel barış ödülünü neden Walesa'ya verdiler

Yoldaşlar,
Bildiğimiz gibi, Batı, Nobel Barış Ödülü'nü Walesa'ya verdi. Walesa'ya vermesinin nedeni, Walesa'nın barış için savaşması değil, tam tersine sosyalist bir ülkede komünist partisinin yaptığı hatalardan dolayı ona karşı çıkan işçilerin savaşımını anti-komünist bir alana çekmeyi başarmasıdır. Dayanışma Sendikası'nın bir yöneticisinin de dediği gibi, kendileri sosyalist ülkelerde bugüne kadarki en güçlü anti-komünist örgütü kurdular. Bu ödüllendirildi.

Burada ödülün Walesa'ya verilmesini haklı göstermek isteyenlerle tartışıyoruz. Bunlara diyoruz ki, eğer gerçekten barış için, halkı için savaşım verenlere ödül verilecekse, Türkiye'de, Latin Amerika'da vb. bu uğurda savaşım verdi diye hapse atılanlar, işkence edilenler vardır. Hayatlarını bu uğurda tehlikeye atanlar vardır. Nobel ödülü bir maskaralık olmasaydı, barış için gerçekten savaşanlara verilirdi. Walesa bu uğurda savaşmadığı gibi, hayatı da tehlikede değildir. Her zaman serbestçe dolaşabiliyor. Burjuva gazetelerinde her an balık avlarken, ormanda gezerken vb. resimlerinin çıkması hayatının tehlikede olmadığını kanıtlıyor. Bunları söyleyince, barış adı arkasına gizlenen bu anti-komünistler, tabii ki susuyorlar.

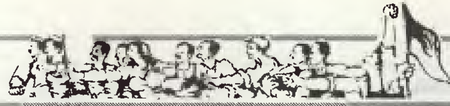
Gerçekte anlaşılmayacak bir durum yok. Burjuvazi, karşı devrimci, anti-komünist olduğu için Walesa'ya ödül verdik, diyemez ya!

Bizlere düşen görev, neden gerçek barışçılara değil de Walesa'ya ödül verildiğini işçilere anlatmak, burjuvazinin maskesini düşürmektir. Burada Walesa'nın karısı ödülü almaya geldiğinde yapılan toplantıda, biz hem *Turkey Today* sattık, hem gerçekleri anlattık.

Komünist selamlar.

Selim İleri, Norveç

MUHABİR GURUPLARI

Paris'te Genç Savaşçılar

Yoldaşlar,

Bugün Türkiye'de faşist cunta aldatmaca seçimlerle, seçim manevralarıyla "demokrasiye geçiş" düzenbazlığı yapıyor. İşçilerin, emekçilerin yaşam düzeyi ise *Tercüman* gibi gerici gazetelerin bile söylediği gibi, 1963'lerden de daha gerilere gitti. Artık yaşamın gerçekten çekilmez olduğunu izinden dönen arkadaşlar anlatıyorlar.

Tüm Türkiyeli işçiler gibi biz de Türkiye'deki kötü yaşam koşullarından kurtulmak, hayatımızı kazanmak için çok çeşitli güçlüklere katlanarak Avrupa'ya çıktık. Hayalimizde para kazanmak ve Türkiye'de bir işyeri açmak, tarla almak falan vardı. Buraya geldiğimizde gördük ki günde 12 saat parçabaşı çalışsak dahi Türkiye'de küçük bir kapitalist bile olunamazmış. Bunu anladık.

Burada bizi ezen patronlara karşı savaşım verirken yanımızda *İşçinin Sesi*'ni gördük. *İşçinin Sesi*'ni tanımadan önce nasıl sömürülüp ezildiğimizi bilmiyorduk. Çok çalıştıkça çok kazanacağımızı sanıyorduk. Örgütümüzde düzenli eğitim seminerlerine katıldıkça Avrupa'ya neden geldiğimizi, niçin getirildiğimizi daha iyi anladık.

Sömürüden kurtulmak için burjuvaziyi yıkmak, işçi sınıfının iktidarını kurmak gerekiyor. Bu da disiplinli ve bilinçli bir çalışmayla olur. Üzerimize düşen görevi yapmak için bir işçi muhabir gurubu kurduk. Adını Genç Savaşçılar koyduk.

Amacımız disiplinli ve bilinçli bir çalışma yapmaktır. Görevimizi, düzenli gazete satışı yapmak, özellikle Paris'te konfeksiyondaki işçiler arasında çalışmak, onları örgütümüze kazanmak olarak saptadık. Düzenli eğitim yapıyoruz. Çalışmalarımızı düzenli olarak gazetemiz *İşçinin Sesi*'ne bildirmeye çalışacağız.

Yoldaşça selamlar,

Önder Çalışkan
Genç Savaşçılar,
Paris

Schifferstadt'ta Emek

Yoldaşlar,

Ekonomik, siyasal, türlü nedenlerle yurt dışına gelmek zorunda kalmış işçiler, emekçiler olarak bizler de ülkemiz devriminin birer neferiyiz. Bunu kanıtlamak için bir İMG gurubu oluşturarak *İşçinin Sesi* saflarında çalışmalarımıza başladık.

Ülkemizde yaşamı zehir eden faşist cunta, sözde "demokrasi"ye geçmeyi gerçekleştirdi. Hemen ardından Kuzey Kıbrıs'ta bağımsızlık ilan edildi. Halkımız bu oyunların hepsini biliyor. Fakat şimdilik susuyor. Bizler de öyleydik. Baktık ki susmakla olmuyor, çalışmalara olanağımız ölçüsünde katılmaya karar verdik.

İMG'mizin adını Emek koyduk. Çalışmalarda amacımız kısaca şöyle:

a. Düzenli toplanıp, eğitim yapmak, eğitimde çıkacak soruları yayın organına yazmak, bilen yoldaşlara sorup danışmak.

b. Yığın bağlarını daha geliştirip. *İşçinin Sesi* yayın organımızı geniş bir şekilde dağıtmak.

c. İMG keseneklerini zamanında ödemek.

d. Bulunduğumuz çevreden üst organa haber, yazı göndermek. Enformasyon alış verişini daha genişletmek.

Bulunduğumuz çevrede amacımız dernekleşmek, daha geniş sempatizan toplamaktır. Türkiye devriminin yollarını yanlış görüşlere bırakmamaktır. Bütün yanlış akımlara karşı mücadele etmektir.

En derin devrimci selamlarımızla.

Emek,
Schifferstadt

Rotterdam'da Şorej

Yoldaşlar,

İşçinin Sesi'nin görüşlerini öğrenmek, bilinç düzeyimizi yükselterek Türkiye devrimine yararlı olabilmek için Rotterdam'da bir İMG kurduk.

Yaptığımız ilk toplantıda, İMG'mize Kürtçede "devrim" anlamına gelen Şorej adını verdik. Rotterdam'da daha iyi örgütlenmek için aşmamız gereken sorunları tartıştık ve bu tartışmadan sonra önümüze şu görevleri koyduk:

1. Yer sorununu çözerek toplantılarımızı düzenli aralarla yapmak.

2. Yayınlarımızı çevremizdeki insanlara ulaştırmak, yeni sempatizanlar kazanmak.

3. Eğitime ağırlık vererek bilinç düzeyimizi yükseltmeye çalışmak.

4. Göndereceğimiz bu ilk yazıdan sonra da, merkez organ *İşçinin Sesi*'ne yazı, haber ulaştırmak.

Devrimci inanç ve kararlılıkla görevimizi yerine getirip, *İşçinin Sesi*'ne yaraşır militanlar olacağız.

Şorej, Hollanda

Barış ve demokrasi gecesine çağrı

İşçiler, emekçiler,

Türkiye burjuvazisi ordunun daha fazla yıpranmasını istemiyor, "kışlaya dönmesini" yani ordunun terörcü, halk düşmanı yüzünün gizlenmesini istiyor. Böylece Türkiye'de faşizmi sivil kurumlar aracılığı ile sürdürmeye çalışıyor. 6 Kasım seçimleri sivil faşizme geçiş için oynanan çirkin bir demokrasi oyunudur. Bu seçimler ile Türkiye'ye demokrasi gelmedi.

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bir habere göre, Amerika Birleşik Devletleri sözümona barış ve Ortadoğu'nun güvenliği için Türkiye topraklarına orta menzilli Cruise atom füzelerini yerleştirmek istiyor. Bu füzeler barış ve güvenlik için değildir, sosyalist ülkelere ve Ortadoğu halklarına karşı kullanılmak istenen ölüm silahlarıdır. Bu silahları yerleştirme isteği Türkiye halklarının iradesini yansıtmıyor. ...

İşçiler, emekçiler

Ülkemizdeki faşist diktatörlük, demokrasinin ve bölgemizde barışın can düşmanıdır. Kapitalist bir Türkiye barışın güvencesi değil savaşın öz kaynağıdır. Ancak ve ancak ülkemizde kurulacak gerçek bir demokrasi bölgemizde barışın güvencesi olacaktır. Faşizmi yıkarak savaşın kaynağını kurutacak olan, sosyalizme açılacak ileri demokratik halk devrimidir.

Barış ve demokrasi güçlerinin devrimci birliğini pekiştirmek amacıyla 14.1.1984 Cumartesi günü saat 18.00'de Faşizme Karşı Barış ve Demokrasi Gecesi düzenliyoruz. Bu geceye tüm ilerici işçileri, öğrencileri ve gençleri katılmaya çağırıyoruz.

Demokrasinin gerçek sahibi işçi sınıfıdır!

Demokrasi ve barış için tek yol devrim!

Frankfurt Türkiyeli İlericiler Birliği (FTİB)

Depremin yol açtığı acıların sorumlusu devlet şimdi de deprem bölgesine gönderilen yardımlara elkoydu.

Deprem bölgesi halkı ölümle yüzyüze

30 Ekim'de Horasan yöresinde deprem olmuştu. Binlerce kişi ölmüş, binlercesi evsiz kalmıştı. Günler gösteriyor ki depremzedeler bugün ölümle karşı karşıyalar.

FİB üyelerinden bir gurup, deprem halkına yardım kampanyası başlatmıştı. Aynı zamanda da, bu konuda burjuvazinin yaptıklarını sergileyen Fransızca ve Türkçe bir bildiri dağıtmıştı. Kampanya sonuçlandı ve toplanan malzemeler deprem bölgesi halkına gönderildi. Ancak halka iletilmediğini öğrenmek, hem FİB üyeleri hem kampanyaya katılan işçiler ve yabancı ilericiler arasında geniş tepki yarattı.

T. Ali, Paris

BİLDİRİDEN

Deprem bölgesinde yaşayan halkımız, egemen sınıfların, devletin, cuntanın terörünün yanısıra, deprem, sel gibi doğal felaketlerle de karşı karşıyadır. Bu durumun suçlusu kârdan başka birşey düşünmeyen Türkiye burjuvazisidir. Çünkü bölgenin deprem kuşağı üzerinde bulunduğu biliniyordu. Depreme dayanıklı konutlar yapılması için bir kuruş yatırım bile yapılmadı. Son yıllarda Varto ve Lice depremlerinde on bin insan öldü. Varto ve Lice halkı devletten hiçbir yardım alamadı. Pasinler halkı da aynı durumla karşı karşıyadır. Halk ölüme terkedilmiştir.

Fransa'da yaşayan işçilerimiz, kadınlarımız, gençlerimiz! Pasinler halkına, depremde ölenlerin yakınlarına, evsiz kalanlara yardım edin.

Fransa İlericiler Birliği, deprem felaketiyle karşı karşıya bırakılan halkımız için yardım kampanyası açmıştır. Yardımlarınızı aşağıdaki adrese gönderiniz.

Adres: 10 Rue des Petites Ecuries, PARİS, Tel: 824 4637

FİB Deprem Halkıyla Dayanışma Komitesi

32 Türkiyeli işçinin sürdürdüğü Norddarm grevi ilerici kamuoyundan büyük destek gördü. Norddarm grevcilerinin yayınladığı bildiriyi özetle veriyoruz.

BİLDİRİDEN

Norddarm'da grevimiz devam ediyor

Bizler, iki aydan beri Norddarm firmasından ücretlerimizi alamadık. Bu nedenle 28 Türkiyeli işçi 6.12.1983'te işi bıraktık. İşe devam eden 4 işçi arkadaşımız daha pazartesi günü işi bıraktılar.

Bizler koyun bağırsaklarını temizledik, sıraladık, tuzladık, bütün bunlar için 1000 DM aylık aldık. Bizler genç işçiler, üstelik akord çalıştırıldık. Yetmedi patrona. Cumartesi günleri çalıştık. Ağır ve pis iş koşullarının yanısıra iş sözmesiz çalıştırıldık. Firma soğuktu, nemli ve yaştı, işyeri kokuyordu ve havalandırma tertibatı yoktu. Kadın ve erkeklerin ayrı giyinme odaları yoktu. Kadın işçilerimiz tuvalette elbiselerini değiştiriyorlardı.

Çalıştık, çalıştırıldık, neden?

Ayrıca yeni öğrendiğimiz bir başka sahtekarlık da işveren Polites'in bizi sadece Krankenkasse'ye kaydettiği, fakat birçoğumuzun sosyal ödemelerini ödememiş olduğudur. Polites ve onları onaylayanlar sahtekardırlar. Kan emicidirler. Firmanın ismini bazen Norddarm bazen de Arschange olarak gösteriyorlar.

İşverenin bu keyfi hareketine karşı istediklerimiz:

— İçeride kalan ücretlerimizin verilmesi,
— Çıkışların geri alınması,
— Tarifeye uygun ücret ödenmesi,
— Çalışma şartlarının düzeltilmesi.

Eğer şimdi gevşersek, yalnız ücretlerimizin yenmesiyle kalmayıp, uzun vadede sınır dışı edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalacağımız bir gerçektir. Böylece Alman hükümetinin "yabancılar dışarı" politikası gerçeğe ulaşmış oluyor. Ama yalnız olmadığımızı biliyoruz. İnsana layık bir işyeri ve normal ücret istiyorsak bunu yalnız kendimiz için yapmıyoruz. Yarın Alman işçi arkadaşlarımızın da aynı bizim gibi düşecekleri kötü şartları düzeltmek için de yapıyoruz. Bu sebepten dolayı özellikle NGG Sendikası'nı ve DGB'yi direnişimizi desteklemeye çağrıyoruz.

Hamburg Senatosu'nun Ortak Pazar dahilinden gelen işçileri kapsayan İşyeri Yasağı Yasası'nı kaldırmasını istiyoruz.

Grevden bir görünü

Fransa *İşçinin Sesi* örgütünün Talbot grevi üzerine çıkardığı bildiriyi aynen yayınlıyoruz

BİLDİRİ

Talbot'ta grev

Bin dokuzyüz beş işçinin işten çıkarılmak istenmesi üzerine 17 bin işçi toplu grevde.

Fransa'da otomobil sanayiinde, ilk kez, böylesine bir toplu işten çıkarma, otomatizasyon nedeniyle gerçekleştirilmek isteniyor. Fransa'da tüm işkollarında ve otomobil sanayiindeki krizin sorumluları ne yerli işçilerdir, ne de yabancı işçilerdir. Krizin tek sorumlusu gözlerini kâr hırsı bürümüş olan patronlardır. Bu nedenle krizin yükünü işçiler taşımayacaklardır.

Talbot'taki işten çıkarmalar, sadece çıkarılmak istenen işçileri değil, hem Talbot'taki tüm işçileri, hem de otomobil sanayiinde çalışan yüzbinlerce göçmen işçinin tümünü yakından ilgilendirir. Talbot'taki başarı da, yenilgi de yabancı işçilerin geleceğinde önemli bir rol oynayacaktır. Bugün Talbot'ta yarın diğer fabrikalarda!

Haydi dayanışmaya

Fransız işçiler,

Bugün otomatizasyon nedeniyle, iki bine yakın göçmen işçiyi sokağa atmak isteyen Talbot, Peugeot, Citroen patronları, yarın aynı veya benzeri nedenlerle sizleri de sokağa atmakta tereddüt etmeyecektir. Sizleri Talbot grevcileriyle aktif dayanışmaya çağırıyoruz.

Bugünden yarınlarımızın mücadelesini birlikte verelim!

İşsizliğin nedeni yabancı işçiler değildir

Uzun yıllardır çalıştığımız Fransa'da işsizlik çığ gibi büyüyor, yaşam koşullarımız durmaksızın kötüleşiyor. Hergün binlerce işçi işten çıkarılıyor. İşten çıkarılanların en başında yabancı işçiler var.

Ekonomik kriz sadece Fransa'yı değil, tüm kapitalist ülkeleri sarsıyor. Bu ve daha önceki krizlerden, Türkiye gibi az gelişmiş ülkeler daha fazla etkileniyor. İşsizlik oralarda daha fazla, işçi sınıfının yaşam koşulları daha da kötü.

Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin burjuvazisi, yurt dışına işçi ihraç ederek, yani ülkedeki nüfusu azaltarak, hem sorunlarını hafifletmeyi, hem de döviz kazanmayı amaçladı.

Fransa gibi emperyalist ülkelerin burjuvazisi de, daha az ücretle çalıştırmak için, kârlarını arttırmak için yabancı işçi getirtti. Yabancı işçiler sağlıksız ve ağır işlerde çalıştırıldı, işçi sınıfının ücret düzeyini düşürmekte kullanıldı. Bugün, burjuva partileri ve patron örgütleri, işsizliğe neden olarak yabancı işçileri gösteriyorlar. Bu yalanın bir tek amacı vardır : Aynı sınıfa ait olan yerli ve yabancı işçiler arasına rekabet sokmak, *birliğimizi yıkmak istiyorlar.*

İşsizliğin nedeni tekelci kapitalizmdir, bir avuç kapitalistin üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetidir. Bu mülkiyet kaldırılırsa, yerini tüm toplumun mülkiyeti alırsa işsizlik sorunu kökten yok olacaktır.

İşsizliğin nedeni teknoloji değildir

Son yıllarda bilim ve teknikte büyük ilerlemeler oldu. Bilim ve teknik tüm insanlığın malıdır, insanlığın hizmetinde olmalıdır. Üretim araçları ve devlet, kapitalist sınıfın özel mülkiyetinde olduğu için ileri teknolojiyi de tekellerinde tutabiliyorlar. İleri teknolojiyi sadece sömürüyü arttırmak için, kârlarına kâr katmak için kullanıyorlar. İleri teknik, girdiği üretimde işçilerin payını azaltıyor. Otomotiv sanayiinde robot yerleştirme buna bir örnektir.

Robotların yerleştirilmesiyle, bir kısım işçi işsiz kalıyor. İleri teknoloji, işçiyi işten çıkarmak için değil, iş zamanını kısaltmak için, iş koşullarında iyileşme sağlamak için üretime girmelidir. Unutmayalım ki, robotları üreten de biziz.

Bir robot 8 işçinin işini yapıyorsa, bunun sonucu, iş süresinin 8 saatten 1 saate düşürülmesi olmalıdır. Kapitalizm yaşadıkça da bu olanaksızdır. Bu engeli dünya işçi sınıfı, savaşımıyla yok edecektir. Önümüzdeki yılların baş sorunu budur.

İleri teknolojiye evet!

İş saatlerinin düşürülmesine evet!

İşten çıkarmalara hayır!

Kahrolsun kapitalizm!

İlişki adresi: 10 Rue des Petites Ecuries

Talb t gr vi üzerine notlar

* Talbot'ta 17.000 işçi çalışıyor. %70'i yabancı. Yabancı işçilerin çoğu doğrudan Fas'ta işe alınıp Talbot'a getiriliyor. Özellikle okuma yazma bilmeyen, geri işçileri seçiyorlar.

* Talbot'ta yıllardır tek sendika vardı: Özgür Sendikalar Federasyonu (CSL). CSL sarı, faşist bir sendika. İki yıl öncesine kadar Talbot'a giren her işçinin bu sendikaya üye olması zorunluydu.

* CSL'den başka hiçbir sendikanın girememesiyle ün salmış Talbot'ta bundan bir kaç yıl önce CGT örgütlenme çalışmalarına başladı. GGT, iki yıl önce yapılan referandumda işçilerin %80'inin oyunu aldı.

* Talbot olaylarını anlamak için, Fransa otomotiv endüstrisinin ve bu endüstri içinde Talbot'un durumuna bakmak gerekir. 7 Ocak tarihli *Le Monde*'a göre, 1982-1983 Kasım ayları arasında, üretimde %4.3'lük bir gerileme olmuştur. Gene aynı tarihler arasında, Talbot'un toplam satışı %15,5 oranında gerilemiştir. Talbot bugün Fransa otomotiv pazarının ancak %4,57'sini elinde tutmaktadır.

* Gerek Talbot'taki bunalım gerekse işçilerin CGT'de örgütlenmesi üzerine Peugeot-Talbot patronları geliştirdikleri bir planı uygulamaya koyuldular.

Peugeot Anonim Şirketi (PSA) Aralık 1983 başında çoğu yabancı işçi olan 2.905 işçinin işine son vereceğini açıkladı. Ama asıl hedefi, bir süreç içinde 10.000 işçiyi işten atmaktı. PSA otomatizasyonu arttırarak, fabrikanın önemli bazı ünitelerini başka yere ya da yurt dışına taşıyarak hem bunalımı çözmeyi hem de işçilerin birleşmiş gücünü kırmayı planlıyordu.

* PSA'nın işten çıkarma kararına işçilerin verdiği yanıt 17 bin işçinin hep birden greve çıkması oldu. PSA, hükümetle yaptığı görüşmelerden sonra işten atılacakların sayısını 1905'e indirdiğini ancak bu işçilerle işten atılma koşullarını görüşmek üzere bile masaya oturmayacağını açıkladı.

* Talbot grevi bir yandan patronun uyguladığı her çeşit böl-yönet taktiğine sahne olurken, işçi sınıfının çeşitli sendikalara bölünmüş olmasının da acı örneklerini yaşadı.

CGT'nin fabrikadaki etkinliğini kırmak isteyen CFDT, işçi-işveren görüşmelerini engelledi. Çoğunluğu temsil eden CGT'li işçilerle CFDT'liler arasında çıkan olaylar işçilerin patronlar ve faşist sendika CSL karşısında gücünün zayıflamasına neden oldu.

* 5 Ocak günü CGT'nin insiyatifi ile düzenlenen referandumda CSL Fransa'nın dört bir yanından getirilmiş faşistlerle birlikte işçilere saldırdı. Talbot işçileri faşistlerle kıyasıya çarpıştı. 50 kişi yaralandı. Burjuva basını bu olayları "vahşet" olarak niteledi ve "işbaşı yapmak isteyen işçilerle onlara engel olmak isteyen, çoğu yabancı işgalciler arasındaki çarpışmalar" olarak yansıttı.

* Olaylar üzerine Talbot polis tarafından boşaltıldı.

* Şimdi Talbot'ta geçici bir sessizlik var. Ama bu grev, sonu nasıl biterse bitsin, yalnızca Talbot işçileri açısından değil tüm dünya işçileri açısından çok öğretici bir grev olmuştur. Bugün yaşamın kendisi, artık elle tutulur bir gerçek haline gelmiş dünya işçi sınıfının her yönden sıkı birliğini dayatıyor. Bu olmadan, ekonomik savaşım bile olanaksızlaşıyor.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Bu ekte, geçen program ekinde kendi içinde guruplayarak yayınlamaya başladığımız konu, fikir, yaklaşım ve formülasyonlara ilişkin görüşleri vermeyi sürdürüyoruz. Türkiye'den gelen görüşler doğal olarak elimize geç ulaştığından, onları daha sonraki ek sayılarda yayınlayacağız.

İşgünü "bir anda" düşecek deniyor. "Bir anda" demek çok iyimser bir hava getiriyor. Çıksa iyi olur.

"Kıyaslamada kullanılabilecek tek doğru ölçüt, bu ülkelerin kendi olanaklarıdır" derken "kendi olanakları"nın çok daha açık konması gerekiyor herhalde.

N., İngiltere

"Üretim araçlarının özel mülkiyeti kalksa..." Bunu programa yazmanın anlamını anlayamadım. Hayaller kurulmuş gibi bir havası var.

B.N., Almanya

"Bilimsel-teknolojik devrim":

Devletleri ve sınırları iyice "gericileştiren" yerine, iyice *"gereksizleştiren"* denmesi.

C.B., İngiltere

"Emek zamanı ve emek miktarında" yerine "emek zamanında ve emek miktarında" denmesi.

H.D., İngiltere

"Bilimsel-teknolojik devrimin sonucu olarak toplumsal üretimde yaşayan emeğe (işçiye) olan gereksinim ve harcanması gereken emek zamanı azalıyor" yerine "...emek zamanında azalma olağanüstü hızlandı" gibi bir belirleme daha iyi olabilir.

M.K., Fransa

"Artık-değer kitlesinin büyümesi..."ne ek: artık-değer kitlesinin büyümesi, *"yani sömürünün artması..."*.

İ.D., İngiltere

Kapitalizm "sömürüye ve kâr güdüsüne dayalı sistem" yerine *"sömürüye, kâr güdüsüne dayalı sistem"*

"İleri makina" yerine *"ileri teknoloji"*.

E.E., İngiltere

"*Emperyalizmin dünyayı geri çekici rolü*" alt bölümünde "Bilimsel-teknolojik devrimin sonucu olarak emek sürecinde kafa emeğinin oranı hızla yükseliyor. İşçi sınıfı içinde kafa emeğiyle çalışanların oranı artıyor. Eskiden üretim süreci dışında duran bir takım uğraşlar 'üretken emek' kavramı içine giriyor" denen paragraf kalmalı ve bu paragrafa dek tüm paragraflar ile bu paragraftan sonraki iki paragraf kaldırılmalıdır bence.

Ardından gelen paragrafta ("Bu sonuca bağlı olarak, sınırlar iyice gericileşiyor. Sınırları düşünmeyen bir planlama gerekiyor.") "planlama gerekiyor" deniyor. İnsanın, kime akıl veriyorsun diyesi geliyor. Bir sonraki paragrafta da, *"dünya sosyalizm istiyor"* deniyor. İkide bir yazmanın anlamı nedir? Bu, acelecilik, iradecilik değil de nedir?

"Dünya emperyalist sisteminden parçalar koparılmazsa..." diye başlayan paragraf. Yine tekrar, yine sabırsızlık var. Ondan sonra gelen paragraf, yine aynı tekrar ve sabırsızlık.

B.N., Almanya

"Dünya sosyalizm istiyor" deniliyor. Daha önceki birçok yazımızda, "komünizmi istiyor" deniliyordu. Burada neden böyle söyleniyor? Aynı şekilde, Program Taslağı'nın başında "çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır" deniliyor, sonra "sosyalizme geçiş çağıdır" deniyor. Aynı şey değişik isimlerle söyleniyor.

N., Almanya

"Öte yanda, kapitalist-emperyalizm, çelişkilerle dolu bunalımlı yapısına rağmen, üretim güçlerini büyük adımlarla geliştirme yeteneğini göstermiştir" derken, "kapitalist-emperyalizm" değil, *"emperyalist-kapitalizm"* olacaktı.

A.S., İngiltere

"Emperyalist sistemin gelişmesi az gelişmiş ülkelerde kurulan sosyalizmle kıyaslanamaz. Kıyaslamada kullanılabilecek tek doğru ölçüt, bu ülkelerin *kendi* olanaklarıdır. İleri kapitalist ülkelerde, kapitalizm olmasaydı, bugünkü üretim güçleriyle ulaşılacak düzey ne olurdu? Bu soru sorulduğunda üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin gelişmeyi engelleyici rolü açıkça ortaya çıkar":

"Sosyalist ülkelerin dezavantajının devrimlerin az gelişmişlik koşullarında gerçekleşmiş olması olgusunu biz anlıyoruz. Herkesin anlayabilmesi için bu durum daha açık bir cümleyle vurgulanırsa iyi olabilir kanısındayım.

Bir de, "kapitalizm olmasaydı" yerine *"sosyalizm gerçekleşmiş olsaydı"* yazılırsa daha iyi olmaz mı?

B.G., İngiltere

Kendi haline bırakılırsa dünya kapitalizmi, gelişme ve yaşamını sürdürme yönünde kullanabileceği önemli bir "rezerve" sahiptir yerine *"kaynağa"* sahiptir denmeli, ya da o anlamda başka bir sözcükle değiştirilmeli.

T.H., İngiltere

Devrimler yoluyla emperyalist sistemden parçalar koparılırsa emperyalizmin isteyerek ya da istemeyerek gideceği yol yine komünizmi yakınlaştırmak olmayacak mı?

"Koparılmazsa" durumunda ise, emperyalizm eninde sonunda dünya pazarını alabildiğine derinleştirecek, komünizmi yakınlaştıracaksa, o zaman emperyalizmden parçalar koparılmadan da tarihin hareket yasası bizi komünizme

ulaştıracaktır gibi bir sonuç çıkıyor.
E.P., İngiltere

Bu paragraf barışçıl devrimi yansıtıyor. Çıkarılması ya da açıklanarak konulmasından yanayım. Çünkü günümüzde böyle bir durum söz konusu değildir.
L.H., Hollanda

Bu fikir, komünizm otomatik olarak gelecek demiyor. Kapitalizmin ömrünü uzatma çabasının ne anlama geldiğini açıklıyor. Ne kadar yakınlaşırsa yakınlaşsın, komünizme geçiş devrimle olacaktır.
D.H., İngiltere

"Komünizm giderek daha çok pencereden" baktığına göre, emperyalizm bu süreci başlatmış demektir. Onun için, isteyerek ya da istemeyerek "gideceği" yol yerine *"gittiği"* yol desek.
T., İngiltere

"Tarihin gittiği yön budur. Devrimci güçlerin görevi, bu sarhoş gidişi, kısa, kestirme, bilinçli bir gidişe çevirmektir":

Emperyalizm tarihin bu gidişini, bilerek ya da bilmeyerek yavaşlatmayı, kendi yaşam süresini uzatmayı planlamıyor mu, bilinçli olarak bunları yapmıyor mu?

Önerim, "sarhoş" kelimesi kaldırılsın.
H.H., Almanya

"Sarhoş gidişi, bilinçli gidişe çevirmektir" yerine "uzun, dolambaçlı, tersinden gidişi, kısa, kestirme, bilinçli gidişe çevirmektir" denmesi.
F.İ., İngiltere

Dünya devrimi

Bu alt bölümün üçüncü paragrafından, "Kapitalizmi yenebilmenin bir koşulu yaşayan sosyalizmin ilerlemesi, öteki koşulu kapitalist ülkelerde devrimdir" cümlesinin çıkarılmasını öneriyorum, çünkü tekrardır.
L.H., Hollanda

Sosyalist sistemin güçlüklerinin kaynağı olarak bugüne değin proleter devrimlerinin az gelişmiş ülkelerde başarıya ulaşmış olması getiriliyor. Ancak, *Sosyalizm Üstün Gelecektir*'de çok daha açık ve güzel konmuştu. Bu konu belki *"Dünya sosyalist sistemi"* bölümüne konabilir. Özellikle likidasyon tehlikesiyle de bağlantılı olduğu için daha ayrıntılı koymak gerekir sanıyorum.

"Bugünkü koşullarda başarının en önemli garantisi, en başta varolan proleter diktatörlüklerinin kendi aralarında ve öteki ülkelerin işçi sınıflarıyla kaynaşmış-sarsılmaz bir blok oluşturmalarıdır" cümlesinden, bugünkü koşullarda komünist enternasyonal gerekiyor gibi bir anlam çıkarıyorum. Programda neden hiç Komünist Enternasyonal sözü geçmiyor? Gerekmez mi?

Aynı paragrafta, sosyalist ülkelerin "dünya çapındaki bağlaşıkları" ile kapitalist ülkeler işçi sınıfları mı kastediliyor? Kastedilen bu ise neden öyle demiyoruz?
E.A., İngiltere

Sosyalist ülkeler ve onların dünya çapındaki bağlaşıkları derken bu bağlaşıklar olarak kimler kastediliyor? Ülkeler mi? Ülkelerdeki işçi sınıfları mı? Daha net yazılmalıdır görüşündeyim.
Y.H., İngiltere

"Kurulmuş proletarya diktatörlükleri yalnızca *kesimsel başarılardır.* Ne zaman ki, dünyanın ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkiler ağı sosyalist ülkelerin ve onların dünya çapındaki bağlaşıklarının lehine bir ağırlığa dönüşür, işte o zaman bu kesimsel değil, kesin, bütünsel bir sonuç olacaktır" derken "bağlaşıklar" sözü biraz açılsa. Bundan kastedilen bazı ülkeler ise "sosyalist ülkelerin lehine bir ağırlık" yönüne daha fazla vurgu vursak.
A.S., İngiltere

Sosyalizmin bu *bağlaşıklarının* kimler olduğu daha iyi vurgulanabilir.
Ö.K., İngiltere

"Bu noktaya, büyük bir olasılıkla, emperyalizmin birden ve topluca çökmesiyle değil, tek tek ülkelerde ya da ülke topluluklarında devrimlerle gelinecektir. Bu süreç, *dünya proletarya diktatörlüğünün* oluşması sürecidir. Dünya proletarya diktatörlüğünün oluşması sosyalizmin sonul zaferi anlamına gelecektir".

"Bu süreç içinde oluşacak dünya proletarya diktatörlüğü sosyalizmin sonul zaferi anlamına gelecektir." biçiminde kısaltma yapılabilir.

Dünya proletarya diktatörlüğünün kurulmasının tarihsel anlamını anlatan bundan sonraki paragraf da şöyle yeniden düzenlenebilir:

"Dünya proletarya diktatörlüğünün kurulması ile kapitalizmden komünizme geçiş çağı kapanacak ve komünizm çağı açılacaktır. Emperyalist-kapitalizmin bir sistem olarak çöktüğü, savaş tehlikesinin ekonomik kaynağının ortadan kalktığı, insanlığın bayrağına 'herkese gereksinimi kadar' ilkesinin yazılmaya başlanacağı bu çağda, ordular, silahlar, baskı aygıtları, emeğin zorunlu yapısı kalkacaktır."
İ.D., İngiltere

"Kapitalist-emperyalizmin bir sistem olarak çöktüğü, savaş tehlikesinin ekonomik kaynağının ortadan kalktığı..." cümlesi:

Buradaki "kapitalist-emperyalizm" terimine gerek var mıdır? Dünya kapitalist sistemi ve dünya sosyalist sisteminin anlatılmasından sonra gelen *"Dünya devrimi"* bölümünde kullanılan bu terim günlük dilde alışılmamış olduğundan ilk anda dikkat çekiyor. Özel birşey mi anlatılmak isteniyor diye düşündürtüyor. Bir önceki bölümler de akılda tutulursa, "emperyalizm" değil de "kapitalist-emperyalizm" denince, acaba diğeri de "sosyal emperyalizm" mi diye bir yanlış anlaşılmaya yol açabilir. Bugünkü dünya koşullarında, "emperyalizm" teriminin kullanımını kapitalizmden önceki çağlarda görülen emperyalizmle karıştırmak olanağı böyle bir vurgu yapılmasının doğuracağı karışıklıktan çok daha az olasıdır.

Hem karışıklığı önlemek hem de anlatımı sadeleştirmek açısından "kapitalist- emperyalizm" yerine *"emperyalizm"* demekle yetinilebilir.
D.S., İngiltere

Komünizm çağı anlatılırken, "üretim güçleri, kapitalizm altında kimsenin düşünemeyeceği boyutlarda gelişmeye başlayacaktır" deniyor. Bu, biraz yanlış anlamaya yol açabilecek bir ifadedir. Şu şekilde ifade edilebilirdi: *"Kapitalizm altında gelişemeyen üretici güçleri, bu çağ görülmemiş boyutlarda geliştirecektir."*
N., Almanya

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin gelişmeyi engelleyici rolünden söz ederken, "İleri kapitalist ülkelerde, kapitalizm olmasaydı, bugünkü üretim

güçleriyle ulaşılacak düzey ne olurdu?" diye soruluyor. Komünizm çağından söz ederken ise, "üretim güçleri, kapitalizm altında kimsenin düşünemeyeceği boyutlarda gelişmeye başlayacaktır" deniliyor. Burada çelişki yok mu? İkincisi, kapitalizm üretim güçlerinin gelişmesi önünde bir engel, ayakbağı değil midir? O halde, "kapitalizm altında" değil, *"komünizm altında"* denmesi gerekmiyor mu? Yani, *"Üretim güçleri, komünizm altında kimsenin düşünemeyeceği boyutlarda gelişmeye başlayacaktır".*

H.H., Almanya

***

"Çağımız proleter devrimleriyle kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır" başlıklı birinci bölüme, *"Çağımızda demokrasinin tek ve gerçek sahibi işçi sınıfıdır"* cümlesinin eklenmesi.

Bu fikir sadece *"Demokratik anayasa"* bölümünde, "Türkiye'de demokrasinin tek ve gerçek sahibi işçi sınıfıdır" diye geçiyor.

D.S., İngiltere

Türkiye devriminin dünya devrimindeki yeri:

"Çağımız proleter devrimleriyle kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır" başlıklı bu bölümün sonuna, *Türkiye devrimin dünya devrimindeki yerini* anlatan kısa bir alt bölüm girmelidir. Böylece 1. bölüm 2. bölüme daha iyi bağlanmış da olur.

Böyle bir alt bölümde üç nokta belirtilmelidir:

1. Türkiye devrimi, emperyalizmin *başta gelen* zayıf halkaları olan orta kuşak ülkelerinden birinde bir devrim (kimbilir belki de *ilk* devrim) olarak dünya devrimine olağanüstü bir etki yapacak, bütün kuşakta (en azından bölgede) devrimleri tutuşturacak kıvılcım olabilir. Bu, Türkiye devriminin dünya devrimine *genel* katkısı olur.

2. Bir de, Anadolu topraklarında sosyalizmi kurmasıyla, *özel* etkisi olacaktır.

İlk iki nokta konuyu dünya devrimi açısından ele alıyor.

3. Öte yandan, Türkiye'de sosyalizmin kurulmasının dünya devrimine katkısı ile, sosyalizmin Türkiye'yi kalkındırmanın tek yolu olarak işlevi, vurgu birinciye olacak şekilde açıkça konmalıdır. Buradaki ayrım gözükmelidir. Bugün dünya komünist hareketinde, varolan sosyalist ülkelerde sosyalizm sırf o ülkeleri ilerletmek için varmış gibi bir anlayış egemen. Program bu anlayışa karşı konumumuzu açık etmelidir.

Bu noktalar aslında *"Türkiye*'de sosyalizmin mantıksal sonuçları ne olacaktır?" sorusunun yanıtını verecek. Yalnız bunu yapabilmek için bu bölümün mantığı içinde açılması gereken yerler var.

Birincisi, Türkiye bugün uluslararası kapitalist işbölümünde belli bir yer tutmaktadır. Bu yer, onu devrime sürükleyen çelişkilerin kaynağıdır ama o işbölümü içinde anlamlı, tutarlı bir yerdir. Çelişki sistemin çelişkisidir. Devrim onu bu çelişkiden kurtaracak, ama aynı zamanda uluslararası kapitalist işbölümündeki (en azından *bu)* yerinden çıkaracaktır. Sistem açısından rasyonel olmayan bir yere oturtacaktır. Bu iyi birşeydir. Emperyalist zincirin bu halkada kırılması zaten bu demektir.

Ama madalyonun öteki yüzüne bakalım. Peki bu, ülkeyi *nasıl* bir *global* ekonomik ilişki içine sokacaktır. (Ulusal düzeyde bakıldığında sosyalizm. Uluslararası düzeyde nedir?) Bu, aslında bugün tüm sosyalist ülkeler için geçerli bir sorudur.

O zaman bu bizi çözülmesi gereken *ikinci* noktaya getiriyor:

"Bugün iki dünya sistemi vardır, ama tek dünya pazarı vardır" saptamasını açmak gerekiyor.

Sosyalist sistem bir dünya sistemidir, ama kendi içinde de, (hele) emperyalizme göreli olarak, bir *dünya ekonomik* sistemi değildir. Olması gerekir ve program bunu söylüyor, ama söyleyişinde bu anlam kayboluyor.

Eğer üretim güçlerinin dünya çapında gelişmesi, dünya çapında üretimin vb. planlanmasını gerektiriyorsa ve bunu tek tek tekeller yapıyorsa, daha ileri bir üretim ilişkisini somutlayan sosyalist ülkeler için misliyle gerekli ve zorunlu birşey olsa gerek. Ama gerçekte bu olmuyor. Planlı sosyalist ekonomiler, emperyalizmin dünya çapında giriştiği planlamanın yanına yanaşamamaktadırlar (dünya çapında ya da kendi aralarında). Dünya çapında ekonomik yaşamı emperyalizm belirliyor.

Program bunu, güçler dengesinin hâlâ emperyalizmden yana olduğunu söyleyerek belirtiyor ama yine de bunun bu anlamı kayboluyor biraz. Açılmasında yarar var.

Aynı noktanın devamı olarak şu da var: Kapitalist sistem de sosyalist sistem de *tek dünya pazarının* iki sektörüdür ama bu pazar *kapitalist* bir pazardır. Yukarıda söylediğimizin bir parçası olarak:

a) Sosyalist sistem, büyük ölçüde, tek tek özerk sosyalist ekonomilerin toplamı durumundadır.

b) Üstelik bunlar kapitalist dünya pazarında bütünlenmektedir!

Yani, *dünya* ölçeğinde "belediye sosyalizmi" durumundadırlar.

Bu durum, sosyalist ekonomileri sürekli olarak çekiştiren, sosyalist sistemin likidasyon tehlikesinin ekonomik biçimidir.

Bu durumda sosyalist sistem *dünya emperyalist ekonomisinin "devlet sektörü"* gibi bir işlev de görmektedir. (Az gelişmiş ülkelerde kârsız altyapı projelerini üstlenmek vb. örnekleri.) Bir takım geri ülkeleri düzgün ekonomik birimler durumuna getirmektedir.

Bu durum ancak "sosyalist sistemin her alanda emperyalizme üstün gelmesiyle" değişebilir. Her ne kadar bu bir açık gerçek ise de, dünya devriminin zorunluluğunu, *acilliğini* ve tek tek ülkelerde devrimlerin anlamını anlatıyor.

Şöyle özetlenebilir: "Tek ülkede sosyalizm olamaz" diyen Troçkist tez yanlıştır, ama tek ülkede sosyalizm *uzun erimde* (ki 60 yıl uzun erime yaklaşıyor!), bir sosyalist dünya ekonomik sistemi ve dolayısıyla dünya proletarya diktatörlüğü olmaksızın anlamsızdır, en azından son derece sorunludur.

Öyleyse, bir an önce buna ulaşmak için savaşmak gerekiyor.

Emperyalizm

Programın emperyalizmi değerlendirişi, emperyalizmi kavrayışı gerçekten eşsizdir. Bu konu koca bir teorik buzdağı gibidir. Daha da derinleştirilmeli, geliştirilmelidir.

Program tartışması dışında bir nokta ama, bu konuyu emperyalizm üstüne yepyeni ve ciddi bir araştırmayla bağlamalıyız. Marks'tan, Lenin'den süzülerek gelen anlayışı derinleştirmek bugün *zorunludur.* Emperyalizm konusu komünist hareketin teorik tıkanıklığının ana duraklarından biri olmuştur. Dünya devrimi konusunu da bu yüzden çözümleyemiyorlar.

Emperyalizm *bugün* herkesin sofrasındaki ekmeğe dek sırıtıyor. İnsanın 24 saatini belirliyor. Emperyalizmin *biçimleri* her yerde görülüyor. 1912'de Lenin'in ortaya koyduğu öz, biçimleriyle beslenip elle tutulur, gözle görülür olmuştur: Dünya proletaryası, global ticaret, vb. Bunlar programda birer cümleyle geçiyor. Ama bunları komünist harekette bizden başka kimse söylemiyor. Bu önemli konuları işlemek gerekir ve daha bütünsel bir hale sokmak gerekir. Şu haliyle kopukluklar var gibi geliyor.

İ.D., İngiltere

2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi

"Türkiye emperyalizmin sömürüsü altında, endüstrileşmesini tamamlamamış, teknolojik açıdan geri, orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Bu temel üstünde, tekeller büyüyüp güçlenmiş, finans-kapital oluşmuş ve devletle tekeller içiçe geçerek devlet-tekelci kapitalizmine yükselmiştir. Endüstri başı çeken sektördür."

2.1. Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri

"Emperyalistleri kovmak" yerine *"emperyalist işgalcileri kovmak"* denmesi.

H E., İngiltere

"Emperyalistleri kovmak" ya da "emperyalizm kovulunca" yerine *"emperyalizmin işgal ordularını kovmak"* gibi bir belirleme daha iyi olabilir. Nitekim daha aşağıda "emperyalizmle bağlarını hiç öldürmediğini" söylüyoruz.

T., Fransa

"Köylü devrimi durdurulduğu için" tarımda kapitalizmin gelişmesi büyük toprak ağalarının kapitalistleşmesi yolundan oldu deniyor. Böyle bir devrim başlamış mıydı?

S.O., Almanya

"Halk devrimine gitmemek koşuluyla" ve "köylü devrimi durdurulduğu için" belirlemeleri bana yeni bir yaklaşım gibi geldi. Burjuvazi başı çekmeseydi, köylü devrimi niteliğinde bir halk devrimi mi olacaktı?

A., İngiltere

"Köylü devrimi durdurulduğu için" yerine *"köylü devrimi olmadığı için"* ya da *"köylü devrimi engellendiği için"* dense daha iyi olur. Durdurulduğu dendiği zaman başlamış bir köylü devrimi anlamını veriyor. Türkiye için bir köylü devriminin o dönemde başlamış olduğunu söylemek doğru mudur?

Ö.K., İngiltere

"Köylü devrimi durdurulduğu için" sözü, bir köylü devrimi başlamıştı, durduruldu fikrini veriyor.

"Köylü devrimi engellendiği için" dense daha doğru olur.

A.S., İngiltere

Ekonominin gelişmesi anlatılırken; *"özellikle 1950 sonrasında"* hızlı bir ekonomik gelişme olmuştur.

F.İ., İngiltere

"Bu gelişmeye büyük dengesizlikler eşlik etti" yerine *"bu gelişme büyük dengesizlikler taşıyordu"* denmesi.

Y.K., İngiltere

"Kapitalizm Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan *daha baştan* tekelci olarak gelişti" deniyor. Bu nasıl oldu?

Z.D., Almanya

Türkiye'de serbest rekabetçi dönemin yaşanmadığı ifade ediliyor. Avrupa'daki gibi olmayan bir rekabet dönemi kısmen de olsa yaşanmıştır.

L.H., Hollanda

"Üretimin çoğunluğunun endüstriden geldiği, gelişmiş bir bankacılık sistemine sahip bugünkü Türkiye'de, finans-kapitalin yanısıra yaygın bir küçük kapitalist ve ondan da yaygın basit meta üretimi vardır" saptamasında, "gelişmiş bankacılık sistemi" yerine *"yaygın"* ya da *"ülkenin her yerine girmiş"* bir bankacılık sistemi demek Türkiye'deki bankacılığı daha doğru yansıtmaz mı? Gelişmiş bankacılık *sistemi* bugün bankacılığın ulaştığı yaygın kredi sistemleri, kredi kartları, çek ve çek kartları, elektronik para ödeme cihazları ile birlikte bir bankacılığı anımsatıyor. Oysa Türkiye'de bunlarsız, ülkenin her alanına girmiş bir bankacılık var.

M.V., İngiltere

Tekrar olmaması için, "üretimin çoğunluğunun endüstriden geldiği, gelişmiş bir bankacılık sistemine sahip bugünkü Türkiye'de" yerine *"Türkiye kapitalizminin bugünkü bu ileri özellikleriyle birlikte"* denmesi.

A.S., İngiltere

"Yaygın bir küçük kapitalist ve ondan da yaygın basit meta üretimi vardır" diyoruz. Gerek bu iki kavramla gerekse İDHD bölümünde, küçük, orta ve büyük kapitalist ile küçük burjuvazi kavramlarıyla kastettiklerimizin programda çok açık olması gerekir.

L.S., Hollanda

"Türkiye'de üretimin makinalaşma yönünde her düzeyde kendi çapında attığı adımlar, azalan kâr hadleri yasasının etkilerini kısa sürede açık etmiştir" cümlesi, *"Türkiye'de üretimin makinalaşma yönünde her düzeyde attığı adımlar, azalan kâr hadleri nedeniyle sömürüyü arttırmak olmuştur"* biçiminde kısaltılıp, bir sonraki paragrafla birleştirilirse anlatımı daha açık oluyor.

K.H., İngiltere

"Azalan kâr hadleri yasasının etkilerini kısa sürede açık etmiştir."...Burada yasayı belirtmek yerine, yasanın *ne yaptığı* söylenmeli. Örneğin: "Türkiye'de üretimin makinalaşma yönünde her düzeyde kendi çapında attığı adımlar sonucunda, kâr hadleri kısa sürede azalmaya koyulmuştur" gibi.

İ.D., İngiltere

"Tekeller sömürüyü yoğunlaştırırken, aynı zamanda sermaye ve mal ihracı olarak dışa açılma, emperyalistleşme gereksinimi ağırlık kazanmaya başlamıştır" cümlesinden sonra, *"Devletin dış siyasetinin özü dünyadaki çelişkilerden yararlanarak emperyalistleşmek isteği olmuştur"* cümlesinin eklenmesi.

C.T., İngiltere

"Orta gelişmiş taban, iç pazarda talebin sınırlı olduğu anlamına da gelir" cümlesinde *"efektif talebin sınırlı olduğu"* biçiminde yazılması gerekmiyor mu?

Ö.K., İngiltere

Orta gelişmişlik ile iç pazarın talebinin sınırlı oluşu arasındaki bağ nedir?

Y.S., İngiltere

Dışa açılma konusunda, "yeni bazı dallar ise baştan ihracata yönelik olarak kurulmuştur" deniyor.

Türkiye'de böyle önde gelen hiçbir dal bilmiyorum. Nitekim, otomotiv endüstrisi vb. dallarda ihracat konusundaki en önemli sorunlar, ölçek, kapasite, kalite vb. sorunlarıdır. İthal ikamesi yerine önerilen, dayatılan ihracata yönelik endüstrileşme diğer az gelişmiş ülkelerde ve orta derecede gelişmiş ülkelerde yeni uygulanan ya da sonuçları yeni gözlenen birşey. Türkiye için ise, daha çok, "kapasitenin hızla dışına taşmışlardır" formülasyonu geçerlidir.

M.S., Hollanda

Türkiye'de ihracata yönelik endüstrileşme sürecektir fakat emperyalistleşemez (bunalımı tersinden çözemez) anlamı veriyor. Devrimci hareket birşey yapamazsa elbet tersinden çözer.

Y.A., Hollanda

"Burjuvazinin demokratik devrime... gitme yeteneksizliği..." Kurtuluş Savaşı sırasındaki ve sonrasındaki güçler dengelerine dayanarak Kemalizmi aklama, ulusal burjuvazi vb. sorunlarla ilgili olarak, bu saptamayı genelleştirmekte yarar var. Şöyle denebilir: "*Emperyalizm çağında* burjuvazinin demokratik devrime... gitme yeteneksizliği nedeniyle..."

M.S., Hollanda

Sanki burjuvazi toprak devrimine gitmek istemiş de yeteneksizliği buna engel olmuş. Yeteneksizlik kelimesi burjuvaziyi aklıyor. Hani birisi birşey yapmak ister ama buna yeteneği olmaz gibi birşey.

Tarımda kapitalist gelişme evrimci değil de devrimci olsaydı toprak ağası toprak beyi olmayacak mıydı? Kapitalizm kaldıkça başka ne olurdu? Bu gelişme evrimci ya da devrimci olmuş ne farkeder, ya da topraktaki gelişme devrimci olsaydı, bugün tarımda egemen üretim biçimi kapitalizm olmayacak mıydı?

Prusya tipi kapitalistleşme tekellerin *nedeni* olarak gösteriliyor. Oysa, emperyalizmle birlikte mal, teknoloji ve üretim biçimi ihracı vardır. Ayrıca, ülke içi sermaye birikimi tekellerin oluşmasının esas nedeni değil midir? Yani tekellerin oluşmasının nedeni gelişmesinin *Prusya tipi* olması değil, kapitalizmin ve emperyalizmin ta kendisidir.

B.N., Almanya

Program tartışması partimizin demokratik-merkeziyetçiliğinin bir göstergesidir.

Partimizin tartışmaya sunduğu 4. Program Taslağı'nı okudum. Özel bir takım sorunlarımdan dolayı taslağı okumakta, görüş belirtmekte ve toplantılarımızda tartışmakta geciktim.

Program Taslağı'na geneliyle eleştirim yok.

Taslaktaki fikirler genelde hareketimizin doğuşundan bu yana doğru ideolojimizle geliştirdiği fikirlerdir.

Programı ilk okuduğumda, ayrı bir tarım programının olmayışı bana bir değişiklik gibi geldi. Ancak, daha sonra İTİB'de bir program tartışması sırasında, köylülüğün önemli bir bölümünün yarı-proleterleşmiş olması, kapitalizmin tarıma girmesi ve tarımda gelişmiş olmasından dolayı köylülüktarım üzerine ayrı bir programa gerek olmadığını anladım.

Programın parti üyelerinin eleştiri ve önerilerine sunulmuş olması, parti organlarında, sosyalist yığın örgütlerinde tartışılması partimizin demokratik-merkeziyetçiliğinin bir göstergesidir. Program tartışıldıkça, akıllarda açılmamış, anlaşıldığı sanılan birçok konu da açılıyor.

"*TKP ve din*" konusunun biraz daha açılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdilik, söyleyeceklerim bu kadar. Program üzerinde daha iyi çalışıp, fikirlerimi ileteceğim.

B.Ş., İngiltere

Tarımda kapitalist gelişmenin evrimci yoldan olduğunu anlatan paragraf ile ondan sonra gelen ve kırda ayrışmayı anlatan paragraf tekrardır, çıkarılmasını öneriyorum.

Y.A., Hollanda

"Türkiye tarımında tekelleşme oldukça ilerlemiştir" deniyor. Bu konuda yeterli bilgim olmadığı için tam anlayamadım. Tarımda tekelleşme nasıl ilerlemiştir? Üretim düzeyinde ilerlemiş bir tekelleşmeden sözedebilir miyiz? Yoksa bununla kastedilen, küçük üreticinin tekellere taban yapılması, feodal kalıntıların tekelci ilişkiler içine alınması mıdır? Daha ayrıntılı yazılması yararlı olur. Biraz ileride geçen "tarıma da dalan tekelci burjuvazi" tanımlaması ile bu ifade çelişiyor görünümünde.

R.D., Hollanda

Başta gelen tarım tekelleri olarak sayılan EBK ve TMO'nun gerçekten tekel olup olmadıkları kafamda açık değil. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bildiğim kadarıyla ürünün tümünü değil bir miktarını alıyor. EBK'yı zaten anlayamadım.

B.N., Almanya

"Finans-kapital tarıma da dalmış, Türkiye tarımında tekelleşme oldukça ilerlemiştir. Tarım tekellerinin başında Üretim Çiftlikleri ile EBK, TMO vb. kurumlarıyla devlet gelmektedir" denen paragrafta sözü edilen EBK ve TMO kısaltmalarının açık ismini anlayamadım.

A., İngiltere

Bazı kurum adlarının açık yazılması daha iyi olurdu.

C.G., İngiltere

EBK, TMO açık yazılabilir.

Ç.S., İngiltere

Tarım sorununun biraz daha açılması. Örneğin, finans-kapital tarıma da egemen deniyor. Bu nasıl bir egemenlik? Tekellerin, holdinglerin isimleriyle biraz daha açılması. Köylülüğün yer almaması nedeniyle, tarımda tekellerin egemenliği konusu açılırsa yararlı olacağına inanıyorum.

S., Almanya

* * *

"Amansızca" ya da "posası sıkılmış" gibi sözcükler bence programın bilimsel yazı dilini bozuyor. Bu tür sözcüklerin ya da ifadelerin programın tümünden çıkarılması daha doğru olur.

Ö.K., İngiltere

Kürdistan Türkiye'nin, Türk devletinin bir iç sömürgesidir. Dolayısıyla, 1950-60 arası posası sıkılmış, bitkin bir durumda varlığını sürdürmesi ne demektir? Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan beri zaten Kürdistan'ın posası sıkılmıyor mu?

E.P., İngiltere

Kürdistan'ın "varlığını sürdürmesi" deyimiyle ne anlatılıyor anlamadım.

Kürdistan'ın geri temelinde deyiminde "temel"den kasıt üretim ilişkileri midir, Kürdistan'ın toprak ağaları mıdır? Yazsak daha iyi olmaz mı?

R.C., İngiltere

"Tekelci kapitalizmin sömürü mekanizmaları Kürdistan'ın geri temelinde yankılanınca Kürt emekçisi için daha yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır." Burada anlatılmak istenen nedir?

S.Y., İngiltere

* * *

Kıbrıs'a aktarılan nüfus, bölgede yaşayan nüfus kadar değil. O yüzden, "*neredeyse*" bölgede yaşayan nüfus kadar dense.

F.İ., İngiltere

Kıbrıs'ın sömürgeleştirilmesiyle ilgili son paragrafın şöyle bitmesini öneriyorum: "*Bunlar Kıbrıs'ta Türkiye finans-kapitalinin bekçiliğini yapmak üzere aktarıldılar.*"

Y.A., Hollanda

* * *

"Kürdistan ve Kıbrıs sorununun ayrı başlıklar altında toplanması.

C.Ç., Hollanda

Sömürgeciliğe ilişkin bölüme bir sonuç cümlesi lazım.

İ.D., İngiltere

Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi

"Devlet, banka, endüstri, yabancı sermaye, 'ordu' sermayelerinin" içiçe geçmesinden söz edilirken, kanımca, Türkiye'ye özgü bir "askersel-endüstri kompleksi"nden söz etmek doğru olacaktır.

"Devlet-tekelci kapitalizmi" kavramının, Türkiye'nin bağımlı yapısı gözönüne alınarak, "bağımlı devlet-tekelci kapitalizmi" olarak genişletilmesinde yarar var.

G., Fransa

"Devlet, *tekelci sermayenin genişletilmiş yeniden üretim sürecinde* somut görev üstlendi, bu sürecin çok önemli bir parçası oldu" fikri.

Tekelci devlet kapitalizminde devlet, tanım gereği bu sürecin en önemli parçasıdır. Olmazsa olmaz bir koşuldur. Kaldı ki bu bizim gibi ülkeler için fazlasıyla geçerlidir. 12 Ocak kararlarından bu yana geçen süre bence bunun en iyi kanıtı oldu.

"*... bu sürecin en önemli parçası oldu*" denmesi.

M.S., Hollanda

Bu bölümde baştan beri söylenenler Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

E.P., İngiltere

Devlet neden "1973'lerden bu yana" tekelci burjuvazinin devletidir? "*1970'lerden*" olacak.

F.İ., İngiltere

1970'lerden önce finans-oligarşiye yükselmeden önce devlet, tekelci burjuvazinin devleti değil miydi?

Y.P., Almanya

Kapitalizm Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan daha baştan tekelci olarak geliştiğine göre ve 1970'lerden bu yana devlet, tekelci burjuvazinin devleti olduğuna göre, 1970 öncesinde devlet kimindir?

T., İngiltere

* * *

"*Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri*" bölümü, eski yayınlarımızla karşılaştırıldığında, hem koyuş hem de iç sistematiği açısından düzensiz olmuş.

Ana bölüm başlığı "*Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi*". Bunun altında bir alt bölüm de aynı başlığı taşıyor. Bu durum kaçınılmaz olarak tekrar getirmiş. Bence "*Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri*" bölümü, *Zayıf Halka*'da olduğu gibi, sistematik olarak, yani 1923-40, 1940-50, 1950-60 vb. dönemlere ayırarak anlatılabilir.

Genel ile özel durum da bazan arka arkaya gelmiş.

Bunlar daha önceden bildiğimiz konular, ancak yeniden sistematize etmek gerekiyor.

E., İngiltere

2.2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin sonuçları

"Türkiye'nin emperyalistleşme isteği ve süreci, emperyalist ülkelerin geçmişiyle karıştırılmamalıdır. Onlar emperyalistleşme yoluyla iç savaşı, kapitalizmin yıkımını önlediler (daha doğrusu geciktirdiler)" cümlesinde, parantez içindeki açıklamaya rağmen "kapitalizmin yıkımını önlediler" ifadesi kafamda açık değil.

I., İngiltere

Kapitalizmin yıkımını "önlediler" yerine "*geciktirdiler*" denmesi ve "önlediler" sözcüğünün yer almaması.

T., İngiltere

Türkiye'nin emperyalistleşmesi "geçerli değildir" demek biraz fazla iddialı oluyor. Yalnızca, "*güçtür*" demek yeterlidir. Çünkü güç de olsa emperyalistleşebilir.

Ö.K., İngiltere

Türkiye kapitalizminin hem mal hem sermaye olarak dışa açılabilmesi, bunu yapabilmek için de gerekli olan uluslararası standartlara ulaşabilmesi için, "...içeride teknolojik düzeyi yükseltmek gereklidir. Bunu kâr hadlerini daha da azaltmadan yapabilmesi için ise yine bol döviz, bol ihracat, bol dış kredi gereklidir" deniyor.

Bildiğim kadarıyla teknoloji yükselirse kâr hadlerinin azalması kaçınılmazdır. Burayı şöyle değiştirsek:

"*...içeride teknolojik düzeyi yükseltmek gereklidir. Bu ise kâr hadlerinin düşmesini getirir. Kâr hadlerinin düşmesine karşı kâr kitlesini koruyabilmek, yükseltebilmek için ise bol ihracat gereklidir. Üstelik teknolojiyi yükseltmek için de bol dış kredi ve dövize ihtiyaç vardır.*"

A.S., İngiltere

Emperyalistleşmek isteyen ülkelerin burjuvazisinin (Türkiye gibi) güçsüz oluşu, dünyadaki gelişkin teknolojiye çok uzak oluşu, ve aynı zamanda Türkiye gibi bir ülkenin Ortadoğu'daki o bilinen saygınlığı (dinsel bağı) nedeniyle, oradaki bazı anti-emperyalist ülkelere girebilme istemi taşıyan, daha doğrusu girmek isteyen ülkelerin, Türkiye'yi kullanarak sermayelerinin bir kısmını dolaylı olarak buralara akıtabilmelerine yarayabilir. Bu da Türkiye'yi bu yönden alt-emperyalist konuma sokmakta mıdır?

Ç.H., Almanya

Türkiye'nin emperyalist sistem içindeki konumu anlatılırken dış dinamiğin Türkiye üzerindeki rolü fazla vurgulanmış. Ülke finans-kapitalinin siyasi karar verme gücünü olduğundan az göstermek istediğimiz anlamı çıkabilir görüşündeyim.

R.C., İngiltere

Emperyalizmin Türkiye'yi her yoldan sömürdüğü ve askersel güdümü altında

tuttuğu belirtiliyor. Bu noktada, Türkiye finans-kapitalinin ekonomik düzeyde ve bölgedeki stratejik dengeler açısından emperyalizmle sürtüşmelerini belirtmek daha iyi olur.

A.D., İngiltere

"Finans oligarşisinin devleti elinde tuttuğu...", finans oligarşisi kavramı yalnız burada geçiyor. Ya çıkaralım ya da içini açalım. Çünkü aynı kavram değişik içerikler atfedilerek başkalarınca da kullanılıyor.

"Türkiye bu yapısıyla..." diye başlayan paragraf, "...sınıf çelişkilerini de 'bastırmak' zorundadır" diye biten paragrafla birleştirilirse ya da onun ardından gelirse bütünlük daha iyi sağlanmış olacak.

M.S., Hollanda

Kısa süreli yaşanan "demokratik" aralar ise, burjuva anlamında bile sahte bir demokrasidir.

F.İ., İngiltere

"Tarihsel olarak bakıldığında... Türkiye bu genellemeye güzel bir örnektir" sözleri programda gereksizdir.

"Diktatoryal" yerine başka bir kelime.

Genel olarak 2. bölümde, "emperyalizmin sömürüsü altında olmayı" yansıtan siyasal-askersel bağ ve bunu somutlayan kurum ve mekanizmalara biraz daha değinmek iyi olur.

İ., Fransa

Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi olduğu fikri çok doğru. Türkiye kapitalizminin gelişme özelliklerine ilişkin görüşleri olduğu gibi kabul ediyorum. Bence doğrudur. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin sonuçları çok doğru konmuş ve hepsine katılıyorum.

S.Y., Hollanda

Bu bölüm genel olarak Türkiye'de kapitalizmin gelişme düzeyini ve gelişebilme olasılığını olduğundan daha geri gösteriyor. Sanki vurgu o yönde daha ağırlık kazanmış gibi. Örneğin, "orta gelişmiş taban, iç pazarda talebin sınırlı olduğu anlamına gelir", "Türkiye dış yatırımlarda 'emperyalizmin atlama tahtası' olmaktan öteye geçemeyecektir" deniyor.

2.2. bölüm için de, örneğin, *II. Leninciler Konferansı Kararları*'nda daha güzel ifadeler var.

İ., İngiltere

Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi bölümünün tümüne katılıyorum.

K.Ö., İngiltere

3. Türkiye'de devrimci aşama, sınıfların konumu ve halkın birliği

3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk devrimi

Yıkılacak erk bölümündeki ilk iki paragraf (özellikle ikinci paragraf) son bölümün özet bir yinelenmesidir. Bu noktada *ana düşman* belirlemesi 2. bölümün hemen ardından tek bir cümle ile yapılabilir. Buraya, ülkede devrimi yapmanın aynı zamanda işçi sınıfının enternasyonalist görevi olduğunu koyabiliriz.

Bu bölümdeki açıklamaların hepsi zorunlu olarak programda bulunması gereken açıklamalar değil. Ancak tüm komünist yazında bu konudaki kafa karışıklığı göz önünde bulundurulursa, tartışılmak üzere taslakta muhakkak bulunmalı derim. Görüşlerimizin ne denli derinlemesine kavrandığını sınayarak, gerekirse sonul programda biraz kısaltılabilir. Ancak çok çok güzel ve değerli bir bölüm.

U., Fransa

Ana düşman üzerine, emperyalizm ve yerli finans oligarşisidir deniyor. Bazı yerde sadece "finans-kapital" olarak kullanılıyor. Aynı dilde kullanılmasını istiyorum.

K., Almanya

Bence, Türkiye'de ana düşman yerli finans oligarşisidir deyip sonra emperyalizm olgusunu vurgulasak daha iyi olabilir.

Y.H., İngiltere

Türkiye'de ana düşman sıralanırken emperyalizm öncelikle belirtilmiş. Fakat ilk vurulup yıkılacak erk yerli finans oligarşisidir ve onunla birlikte emperyalizm yok edilecektir. Bu yüzden yerlerinin değiştirilmesini öneriyorum.

İ.U., İngiltere

* * *

"Türkiye'nin önündeki toplumsal devrim aşaması":

"*Toplumsal devrim* aşaması... sosyalizme geçilecek sosyalist devrim" ifadesi ile, daha ilerde geçen "toplumsal devrim — sosyalizm" ifadesi çelişirmiş gibi görünebilir. Bu tür kavramlar "*Devrimin karakteri*" alt bölümünde de geçiyor. Bunları netleştirelim.

Aynı şekilde, burada geçen "sosyalist devrim" kavramıyla metnin başka yerlerinde geçen "sosyalist devrim" kavramının eş anlamlı olup olmadığı sorusu doğabilir. Herkesçe kullanılan kavramları referans alarak biz de kullanacağız, ama çözümlediklerimizi ayıklayarak ilerleyebiliriz.

M., İngiltere

"Türkiye'de sosyalizmin maddi önkoşulları vardır":

Aklıma takılan bir soru: Sovyetler Birliği için henüz gerçek anlamda sosyalizm değil diyoruz. Türkiye'de üretim güçlerinin düzeyi açısından bugün sosyalizm kurulsa, bu da biçimsel sosyalizm olmayacak mı? Çok yıllar öyle olacak. O zaman Türkiye'de *toplumsal* devrim aşaması sosyalizm nasıl oluyor? (Bence oluyor ama mantık açısından soruyorum.) Ya da, aynen Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi Türkiye'de de, biçimsel de olsa, ancak sosyalizmin, o halde proletarya diktatörlüğünün sorunları çözebileceği bir durum mu var? Öyleyse, toplumsal aşamayı, faşizm anlayışındaki gibi, üretim güçleri üretim ilişkileri çelişkisine oturtmak gerekmez mi? Yani Türkiye'nin önündeki açmaz ya emperyalistleşme ya sosyalizmdir. *Sosyalizm, üretim güçlerinin gelişmesinin önündeki engeli aşmak için gereklidir.* Sosyalist üretim ilişkileri gereklidir. Ama bunlar da uzun süre biçimsel kalacaktır. Yine de gereklidir.

Yani toplumsal devrim aşaması olarak sosyalizmin gerekliliği, toplumun üretim güçlerinin gelişme düzeyinden değil, gelişebilmesi için gerekli üretim ilişkilerinden kaynaklanmış oluyor. Bu, Türkiye'de böyle. Batı'da böyle değil. O zaman aşaması açısından Batı ile Türkiye farkı sorusuna getiriyor.

Bir diğer konu da burjuva demokratik devrimi. Emperyalizm aşamasına ulaşmış kapitalizm koşullarında burjuva demokratik devrim emperyalistleşmeyle özdeştir. Demokratikliği, "ekonomik güçleri razı ederek" anlamına gelebilir.

Bu fikir, emperyalizm aşamasında dünyanın sosyalizm için olgunlaşmasıyla bağlı olamaz mı?

Siyasal olarak her devrim proletaryayı gerektiriyor.

Ekonomik olarak, emperyalistleşme aşamasına çadır olarak da gelse, gelişme sosyalizme doğru gitmek zorunda kalıyor.

Bugün burjuva demokratik devrimi ancak kapitalizmi geliştirmesi gereken az gelişmiş ülkelerde geçerli olabilir.

F.İ., İngiltere

Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur

"Her toplumsal devrim içinde siyasal devrimi barındırır." Bu doğrudur. "Çünkü önce devleti ele geçirmekle başlar" demek yanlıştır. Burjuva devrimi öyle başlamıyor ama bir noktada o da oluyor ve toplumsal dönüşümü hızlandırıyor.

Öneri, "Çünkü önce devleti ele geçirmekle başlar" çıksın.

F.İ., İngiltere

"Proletarya öne gelmedikçe..." yerine "*başı çekmedikçe*" demek daha doğru olur. İleri demokratik halk devrimi "anti-..." yerine şuna şuna karşı bir devrimdir demek daha Türkçe bir ifade olacak.

A., İngiltere

İleri demokratik halk devrimi... "ulusal zulme karşı" bir devrimdir yerine "anti-sömürgeci" bir devrimdir denmesi.

H.E., İngiltere

"Ulusal zulme karşı" *değil, "anti-sömürgeci".*

A., Almanya

Devrim stratejiyi ilgilendirdiği için ileri demokratik halk devrimi olarak adlandırdığımız siyasal devrim şöyle koyulmuş: "Anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist, anti-sömürgeci bir devrimdir." Şöyle koyulsa: Anti-emperyalist, "*anti-kapitalist*", anti-faşist, anti-sömürgeci bir devrimdir. Bu yolla sosyalizmi açacaktır.

D.A., Fransa

"İDHD":

Program bunu "anti-emperyalist, anti-tekelci..." olarak değerlendiriyor. Şu soru kendiliğinden ortaya çıkıyor: Çağımızda anti-kapitalist olmadan anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist olunabilir mi? Bu soru bana Lenin'in *Acil Görevlerimiz* broşürünü hatırlatıyor. Önerilerine sosyalist oldukları için itiraz edildiğinde Lenin başka türlüsü olanaksızdır diyor.

İDHD proletaryayı (belki de tek başına) iktidara getirecektir diyoruz. Önümüzdeki toplumsal devrim aşaması sosyalizmdir diyoruz. "Sosyalizme açılan" diyoruz. Ama anti-kapitalist demiyoruz. "İDHD'nin ilk adımda gerçekleştireceği" şeyleri aslında hayat belirleyecektir. Bu bir yana, bizim önerdiğimiz programda da kapitalizmin teorik çerçevesini aşan noktalar var. Toprakta özel mülkiyetin kaldırılması (dağıtılanların yalnızca kullanım hakkı verilecekse bu oluyor), miras hakkının sınırlandırılması, herkese çalışma zorunluluğu. Bunlar bizim bugünden görebildiklerimiz.

Ayrıca sorunun özünü, gerçek demokrasiyi yerleştirme diye koyuyoruz. Eğer bu anti-feodal çerçeveden çıkmışsa, ancak anti-kapitalist çerçevede ele alınabilir. Tek başına bir anti-tekel, anti-emperyalist çerçeve olamaz. Olursa da "gericilik" olur.

Bence İDHD iki temel nedenden ötürü geçerli bir taktiktir (stratejidir): 1) Sosyalizme en gelişkin demokrasi dışında bir yoldan ulaşılamaz. 2) Halkın büyük çoğunluğu tarafından desteklenmeyen bir devrimci diktatörlük kurulamaz. Türkiye'de demokrasi sorunu anti-feodal çerçeveden çıktığı için İDHD anti-kapitalist içeriği de olan bir devrimdir. İstemler ve dönüşümler konusunda bu nedenle elimiz titrememelidir. Sosyalist devrim demiyoruz, çünkü sorun demokrasiyi yerleştirme, bu temelde küçük-burjuvazi ile bağlaşıklık sorunudur. Gerçek demokrasi konusundaki anti-kapitalist çerçeve sosyalist önlemlerin tümünü gerektirmiyor.

Anti-kapitalizm ile ilgili olarak şu da belirtilmeli ki, iktidara gelen işçi sınıfı hemen buna dayanarak kendi çıkarları doğrultusunda önlemler alacaktır. Bu son derece doğaldır. Küçük-burjuvazi ile ittifak pek fazla birşeyi değiştirmez. Çünkü aynı gün silah diğer omuza geçmiştir.

Proletarya hegemonyası bize bu olanağı sağlamalıdır, sağlayacaktır. Kaldı ki program İDHD'de baştan proletarya diktatörlüğünün kurulabileceğini kabul ediyor. Hegemonyaya bağlı olarak ele alınan kombinezonları bir kenara bırakarak asıl bunun için uğraşmalı ve İDHD'yi böyle tanımlamalıyız. Tersi hayatı çerçevelemek olur. Lenin Şubat devriminden sonra, demokratik devrim henüz başarılmadı diyenleri ikna için az uğraşmadı. Bence bu bizim için de geçerlidir. Üstelik ne işçi-köylü, ne de işçi-emekçi diktatörlüğü hayatta gözlenmiş olan şeyler değil. Dolayısıyla baştan proletarya diktatörlüğünü koyabiliriz.

Tüm bunlara bağlı olarak, Türkiye'de İDHD ile toplumsal devrim, "*tek* bir devrimin iki anıdır" yerine "*tek bir devrimin iki görüntüsüdür*" diyebiliriz sanıyorum.

Programın çeşitli yerlerinde geçen "gerçek demokrasi" kavramı bence "bütün halkın devleti" kavramındaki aksaklığı taşıyor. Bir başka şekilde kavramlaştırılabilir. Örneğin, Lenin'in "işçi-köylü demokratik diktatörlüğü"ndekine benzer bir mantıkla ve İDHD'nin çeşitli iktidar kombinezonlarıyla sonuçlanabileceğini düşünerek, "*devrimci demokrasi*" denebilir. Ya da proletaryanın yönetici sınıf olmasıyla başlayan bir "aktif yığın demokrasisi".

K.K., Hollanda

"İşçi sınıfının devrimdeki ilk adımı proletaryayı yönetici sınıf konumuna yükseltmektir." Bildiğimiz gibi, işçi sınıfı ile proletarya aynı anlama gelen kavramlardır. Yoksa şu mu denmek isteniyor: "KP'nin devrimdeki ilk adımı işçi sınıfını yönetici konumuna yükseltmektir". Bu cümleyi anlayamadım.

B.N., Almanya

Siyasal devrim gerçek demokrasi sorunudur

Her toplumsal devrim aynı zamanda siyasal devrimdir, siyasal devrimi içinde taşır. Fakat her siyasal devrim toplumsal devrim olmadığına göre ve toplumsal devrim sosyalist devrim olduğuna göre, siyasal devrim nasıl demokrasi sorunudur?

Demokrasi bir devlet biçimidir. Sosyalizmde işleyen proletarya demokrasisi burjuva demokrasisinden bin kat daha demokratiktir, diyoruz. Ve komünizmle birlikte yok olacağını söylüyoruz. Buna göre, demokrasi sorunu toplumsal devrimin sorunu olmuyor mu?

M., Almanya

Türkiye'de finans-kapitalin her alanda halkın demokratik özlemlerini arttırması nasıl olmuştur?

S., İngiltere